

VŠB – Technická universita Ostrava

Fakulta Strojní

Katedra výrobních strojů a konstruování

Chladič Ar

Cooler of Ar

Student: Bc. Jakub Kulhánek

Vedoucí diplomové práce: Ing. Zdeněk Noga, CSc.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Fakulta strojní
Katedra výrobních strojů a konstruování

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Jakub Kulháněk**
Studijní program: **N2301 Strojní inženýrství**
Studijní obor: **3909T001 Konstrukční a procesní inženýrství**
Specializace: **20 Výrobní stroje a zařízení**
Téma: **Chladič Ar**
Cooler of Ar

Zásady pro vypracování:

Pro potřebu laboratoří VŠB-TUO navrhnete chladič Ar. Při návrhu chladiče vycházejte ze stávajícího provedení zařízení. Pozornost zaměřte na možnost víceúčelového provedení chladiče. V případě jednoúčelového provedení předpokládejte napojení chladiče prostřednictvím M12. Průtok Ar chladičem předpokládejte na úrovni cca 34 litrů normálních za minutu a teplotu Ar na vstupu do chladiče cca 350 stupňů C.

Proveďte:

1. Technickou zprávu s popisem funkce navrženého zařízení a potřebnými výpočty ve členění – seznam požadavků, funkční struktura, morfologická matice, orgánová a hrubá stavební struktura.

2. 3D model konstrukčního návrhu zařízení.

3. Výrobní výkresovou dokumentaci jednoúčelového a víceúčelového chladiče.

Rozsah výtahu z rešerše z Diplomového projektu v textové části práce cca 5str., rozsah výkresové části min. 2A0.

Seznam doporučené odborné literatury:

ČSN 01 6910 *Úprava písemností psaných strojem nebo zpracovaných textovými editory.*

Praha: Český normalizační institut, srpen 1997. 36 s.

ČSN ISO 690 *Bibliografické citace. Obsah, forma a struktura.*

Praha: Český normalizační institut, 1996. 32 s.

HUBKA, V. *Konstrukční nauka.*

Zürich: Heurista, 1995. 105s. ISBN 80-90 1135-0-8.

Zásady pro vypracování diplomové (bakalářské) práce.

FS_SME_05_003 verze: G

LITERÁRNÍ REŠERŠE – zpracovaná v rámci Diplomového projektu.

Prohlášení studenta

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci včetně příloh vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a uvedl jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Ostravě dne 20. května 2013

.....

Prohlašuji, že:

- jsem byl seznámen s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. - autorský zákon, zejména §35 - užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a §60 - školní dílo.

- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB - TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě diplomovou práci užít (§35 odst. 3).

- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB – TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce.

- bylo sjednáno, že s VŠB - TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu §12 odst. 4 autorského zákona.

- bylo sjednáno, že užít své dílo - diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB - TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB - TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

- beru na vědomí, že odevzdáním své práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o veřejných školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Ostravě .....

.....

Plné jméno

Adresa trvalého pobytu:

Sedliště 240

Sedliště, 739 36

Česká Republika

ANOTACE DIPLOMOVÉ PRÁCE

Kulháněk, J. Chladič Ar. Ostrava: Fakulta strojní VŠB-Technická universita Ostrava, 2013, 70s. Diplomová práce, vedoucí Ing. Zdeněk Noga, CSc.

Diplomová práce se zabývá konstrukčním návrhem chladiče argonu. V úvodní části – výtah z rešerše jsou popsány základní typy výměníků a možností uspořádání jejich teplosměnných ploch. Následuje technická zpráva složená z upřesněných požadavků na zařízení ve formě požadavkového listu, funkční struktury, morfologické matice, orgánové struktury a stavební struktury. V následujících kapitolách jsou uvedeny nezbytné tepelné technické výpočty. Na základě 3D modelu zařízení je provedena analýza rychlostních a tlakových polí v navrženém zařízení. Důraz je kladen na minimalizaci konstrukčních rozměrů chladiče.

ANOTATION OF DIPLOMA THESIS

Kulháněk, J. Cooler of Ar. Ostrava: VŠB-Technical Faculty of mechanical engineering at the University of Ostrava, 2013, 70s. Diploma thesis, leader Ing. Zdeněk Noga, CSc.

Diploma thesis deals with the design of cooler of Ar. In the introductory part - abstract of background research described basic types of heat exchangers and layout their heat surfaces. Followed by technical report consist of specified requirements in the form of requirements leaf, the functional structure, morphological matrix, organ structures and building structures. In the next chapter deals with the necessary thermally of technical calculations. Pursuant 3D device model is performed analysis of velocity and pressure fields in designed equipment. The emphasis is on minimizing construction dimensions.

Obsah

Seznam použitých symbolů	3
1. Úvod	6
2. Výťah z literární rešerše	7
2.1. Výměník tepla	7
2.2. Trubkový výměník tepla	7
2.2.1. Výměník tepla s pevnými trubkovnicemi	7
2.2.2. Výměník tepla s plovoucí hlavou	8
2.2.3. Výměník tepla s U trubkami	9
2.2.4. Trubkový výměník typu trubka v trubce	9
2.3. Deskový výměník	10
2.4. Spirálové výměníky tepla	10
2.5. Uspořádání toku	11
3. Konstrukční návrh	12
3.1. Upřesnění požadavků	12
3.2. Technický proces	13
3.3. Funkční struktura	14
3.4. Orgánová struktura	16
3.5. Hrubá stavební struktura	20
3.6. Čistá stavební struktura	22
4. Výpočet	24
4.1. Teorie tepelného výpočtu výměníku	24
4.1.1. Rovnice pro vyjádření tepla sděleného prostupem	24
4.1.2. Rovnice součinitele prostupu tepla rovinnou stěnou	25
4.1.3. Rovnice součinitele prostupu tepla válcovou stěnou vztažený na délku plochy L	25
4.1.4. Rovnice pro výpočet součinitele přestupu tepla mezi ochrannou atmosférou (Ar) a válcovou plochou.	26
4.1.5. Součinitel přestupu tepla mezi válcovou plochou a vodou	27
4.1.6. Rovnice tepelné bilance	29
5. Výpočet teplosměnné plochy	30
5.1. Přepočet objemového průtoku ochranné atmosféry na skutečné podmínky	30
5.2. Výpočet rychlosti ochranné atmosféry v daných úsecích	31
5.3. Výpočet střední teploty a středního logaritmického spádu	32
5.3.1. Střední teplota ochranné atmosféry	33
5.3.2. Střední teplota vody	33

5.4.	Výpočet součinitele prostupu tepla mezi ochrannou atmosférou a válcovou plochou	34
5.5.	Výpočet součinitele prostupu tepla mezi válcovou plochou a vodou při šachovnicovém uspořádání	38
5.6.	Výpočet součinitele prostupu tepla mezi válcovou plochou a vodou při obdélníkovém uspořádání	43
5.7.	Určení členu Λ_L	47
5.8.	Výsledný součinitel prostupu tepla	48
5.9.	Výsledný výpočet teplosměnné plochy	49
5.10.	Výpočet délky teplosměnné plochy	50
5.11.	Potřebné množství vody pro chlazení	50
6.	Tlakové ztráty ve výměníku	51
6.1.	Tlakové ztráty ochranné atmosféry	51
6.1.1.	Stanovení součinitele tření	51
6.1.2.	Výpočet tlakové ztráty třením	51
6.2.	Výpočet tlakových ztrát místními odpory	52
6.2.1.	Ztráta na vtoku s rozšířeným průřezem	52
6.2.2.	Celková tlaková ztráta	53
6.3.	Tlakové ztráty vody v potrubí s šachovnicovým uspořádáním válcových ploch	54
6.3.1.	Stanovení součinitele tření	54
6.3.2.	Výpočet tlakové ztráty třením	55
6.4.	Výpočet tlakových ztrát místními odpory	56
6.4.1.	Ztráta na vtoku s rozšířeným průřezem	56
6.4.2.	Výpočet ztráty v kolenu s ostrým ohybem 90°	57
6.5.	Celková tlaková ztráta	58
6.6.	Tlakové ztráty vody v potrubí s obdélníkovým uspořádáním válcových ploch	58
6.6.1.	Výpočet tlakové ztráty třením	58
6.7.	Výpočet tlakových ztrát místními odpory	59
6.7.1.	Výpočet ztráty v kolenu s ostrým ohybem 90°	59
6.8.	Celková tlaková ztráta	60
7.	Technický popis zařízení	61
8.	Závěr	65
9.	Seznam použité literatury	66
10.	Seznam obrázků	69
11.	Seznam příloh	70
	Přílohy	71

Seznam použitých symbolů

a	m	Šířka kanálu
b	m	Výška kanálu
C	l	Konstanta
c_{pH_2O}	$\text{kJ} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$	Měrná tepelná kapacita vody
c_{pAr}	$\text{kJ} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$	Měrná tepelná kapacita ochranné atmosféry
d_1	m	Vstupní průměr do výměníku
d_2	m	Vnější průměr nahlížecího otvoru
d_3	m	Vstupní průměr do trubkovnice
d_h	m	Hydraulický průměr
d_v	m	Průměr vtoku
$d_{vně}$	m	Vnější průměr válcové plochy
$d_{vnitř}$	m	Vnitřní průměr válcové plochy
in	l	Počet trubek
m_v	$\text{Kg} \cdot \text{s}^{-1}$	Množství vody protékající výměníkem
m_{OA}	$\text{Kg} \cdot \text{s}^{-1}$	Množství ochranné atmosféry proudící výměníkem
n	l	Koeficient
n_{k90}	l	Počet kolen s ostrým ohybem 90°
k	$\text{Wm}^{-1} \text{K}^{-1}$	Součinitel prostupu tepla
k_{1A}	$\text{Wm}^{-1} \text{K}^{-1}$	Součinitel prostupu tepla první varianty
k_{1B}	$\text{Wm}^{-1} \text{K}^{-1}$	Součinitel prostupu tepla druhé varianty
Δp_z	Pa	Celková tlaková ztráta
Δp_{zm}	Pa	Celkové místní ztráty
Δp_{ztr}	Pa	Celkové ztráty třením
r	m	Poloměr válcové plochy
Δt_v	°C	Rozdíl mezi vstupní a výstupní teplotou vody
Δt_{OA}	°C	Rozdíl mezi vstupní a výstupní teplotou ochranné atmosféry
$\overline{\Delta t_{stř}}$	K	Střední logaritmický rozdíl teplot vody a ochranné atmosféry
t_{OA-1}	°C	Teplota ochranné atmosféry na vstupu
t_{OA-2}	°C	Teplota ochranné atmosféry na výstupu
t_{v-1}	°C	Teplota vody na vstupu

t_{v-2}	$^{\circ}\text{C}$	Teplota vady na výstupu
$t_{\text{stř} - 1}$	$^{\circ}\text{C}$	Střední teplota ochranné atmosféry
$t_{\text{stř} - 2}$	$^{\circ}\text{C}$	Střední teplota vody
v_v	ms^{-1}	Rychlost vody
v_1	ms^{-1}	Rychlost ochranné atmosféry v bodě 1
v_2	ms^{-1}	Rychlost ochranné atmosféry v bodě 2
v_3	ms^{-1}	Rychlost ochranné atmosféry v bodě 3
v_4	ms^{-1}	Rychlost ochranné atmosféry v bodě 4
z	l	Počet řad v trubkovnici
A	l	Koeficient
C_d	l	Korekční součinitel na průměr potrubí
C_L	l	Korekční součinitel na poměrnou délku
C_n	l	Součinitel uspořádání trubek
C_z	l	Součinitel závislý na počtu řad
D	m	Vnitřní průměr pláště výměníku
L_K	m	Délka chladicího kanálu
L_A	m	Délka válcové plochy u šachovnicového uspořádání
L_B	m	Délka válcové plochy u obdélníkového uspořádání
L_v	m	Délka
Nu	l	Nuseltovo číslo
O	M	Obvod
O_K	m	Obvod
Pr	l	Prantlovo kritérium
Re	l	Reynoldsovo číslo
S	m	Šířka válcové plochy (trubkovnice)
S_{1A}	m^2	Teplosměnná plocha výměníku první varianty
S_{1B}	m^2	Teplosměnná plocha výměníku druhé varianty
S_K	m^2	Plocha kanálu
S_{pod}	m	Příčná osová vzdálenost mezi válcovými plochami
$S_{\text{př}}$	m	Podélná osová vzdálenost mezi válcovými plochami
P	W	Teplo sdělené prostupem
T_0	K	Teplota ochranné atmosféry za normálních podmínek

T_1	K	Teplota ochranné atmosféry před vstupem do výměníku
T_2	K	Teplota ochranné atmosféry před výstupem z výměníku
V_{Sk}	m^3s^{-1}	Skutečný objem protékající výměníkem
V_{Sk1}	m^3s^{-1}	Skutečný objem protékající výměníkem při vstupu do trubkovnice
V_{Sk2}	m^3s^{-1}	Skutečný objem protékající výměníkem při výstupu z výměníku
V_n	m^3s^{-1}	Objem ochranné atmosféry za normálních podmínek
α_1	$Wm^{-2}K^{-1}$	Součinitel prostupu tepla mezi ochrannou atmosférou a válcovou plochou
α_{2A}	$Wm^{-2}K^{-1}$	Součinitel prostupu tepla mezi vodou a válcovou plochou u první varianty
α_{2B}	$Wm^{-2}K^{-1}$	Součinitel prostupu tepla mezi vodou a válcovou plochou u druhé varianty
λ_m	$Wm^{-1}K^{-1}$	Teplotní vodivost stěny válcové plochy
λ_{Ar}	m^2s^{-1}	Teplotní vodivost ochranné atmosféry
λ_v	$Wm^{-1}K^{-1}$	Tepelná vodivost vody
χ	1	Teplotní součinitel plynů a kapalin $\kappa=1$
ν_{Ar}	m^2s^{-1}	Kinematická viskozita ochranné atmosféry
ν_v	m^2s^{-1}	Kinematická viskozita vody
η_{Ar}	$Pa.s^{-1}$	Kinematická viskozita ochranné atmosféry
η_v	$Pa.s^{-1}$	Kinematická viskozita vody
κ	1	Adiabatický exponent
ξ_3	1	Součinitel tření na vtoku s rozšířeným vstupem
ξ_6	1	Součinitel tření v ohybu 90°
ξ_7	1	Součinitel tření na vtoku se zúženým vstupem
ρ_v	$kg.m^3$	Měrná hustota vody
ρ_{Ar}	$kg.m^3$	Měrná hustota ochranné atmosféry
Λ	1	Součinitel tření
Λ_L	$Wm^{-2}K^{-1}$	Součinitel vztažený na délku válcové plochy
σ_{uhl}	1	Poměrný úhlopříčný rozestup
σ_{pod}	1	Poměrný podélný rozestup
$\sigma_{př}$	1	Poměrný příčný rozestup
Φ_0	1	Parametr

1. Úvod

Úkolem této práce je navrhnout pro potřeby laboratoří VŠB – TUO chladič Ar. Při návrhu tohoto zařízení bude vycházeno ze stávajících provedení již fungujících zařízení.

Při návrhu tohoto zařízení bude hlavní důraz kladen na možnost víceúčelového provedení chladiče. To znamená, že chladič bude navržen tak, aby jej bylo možné adaptovat do nahlížecího otvoru stávajícího zařízení (pece). Hlavním problémem je návrh dostatečného chlazení a to z důvodu vysokých teplot chlazeného plynu (dále jen OA) a minimalizace pracovního prostoru tak, aby chladič nepřekážel běžnému provozu. Z těchto důvodů je zapotřebí zvolit správné uspořádání chladicích ploch.

V případě návrhu jednoúčelového provedení chladiče se předpokládá napojení chladiče na závit M12, který je umístěn na stávajícím zařízení.

Na chladiči budou umístěny otvory pro přívod a odvod plynu, dalšími otvory umístěnými na chladiči budou otvory pro přívod a odvod chladicího média. Na výtoku chladicího média bude umístěn průtokoměr a teploměr pro měření průtoku a výstupní teploty média. V případě víceúčelového návrhu bude na chladiči umístěná kamera, která bude snímat prostor uvnitř zařízení.

Všechny tyto měřicí, regulační a sledovací prvky budou napojeny na PC, kde se budou ukládat získaná data a ty se budou následně vyhodnocovat.

2. Výtah z literární rešerše

2.1. Výměník tepla

Je zařízení postavené pro účinný přenos tepla z jednoho média do druhého. Média mohou být odděleny pevnou stěnou, aby se nemísily, nebo mohou být v přímém kontaktu. Výměníky tepla jsou široce využívány ve vytápění, chlazení, klimatizacích, elektrárnách, chemických továrnách, petrochemických podnicích, ropných rafineriích, zpracování zemního plynu a čištění odpadních vod. Klasický příklad tepelného výměníku se nachází ve spalovacím motoru, ve kterém cirkulující tekutiny známé jako chladicí kapaliny motoru protékají cívkami radiátoru a obtékající vzduch ochlazuje chladicí kapalinu a zároveň se sám zahřívá. [15]

2.2. Trubkový výměník tepla

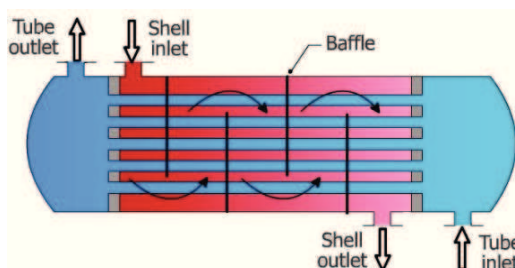
Trubkové výměníky jsou jedny z nejpoužívanějších v praxi, proto se v této práci budu zabývat převážně tímto výměníkem a jeho uspořádáním trubek. Základní typy jsou:

- výměník tepla s pevnými trubkovnicemi
- výměník tepla s plovoucí hlavou
- výměník tepla s U-trubicemi
- výměník tepla typu trubka v trubce

2.2.1. Výměník tepla s pevnými trubkovnicemi

Tento typ výměníků patří mezi konstrukčně jednodušší, z důvodu možného rozebrání, nicméně toto řešení se nedoporučuje pro použití v provozních případech, kdy charakter pracovního média má tendenci k usazování nečistot v mezi-trubkovém prostoru.[16]

Tyto výměníky se používají pro takové provozní parametry, kdy teplota a tepelná roztažnost materiálu teplosměnných trubek a pláště výměníku nevyvolávají dilatační disproporce a nedochází tak v důsledku rozdílné roztažnosti k nadměrnému zatížení trubek a trubkovnic. V opačném případě musí být aplikován kompenzátor v plášti výměníku. [15]

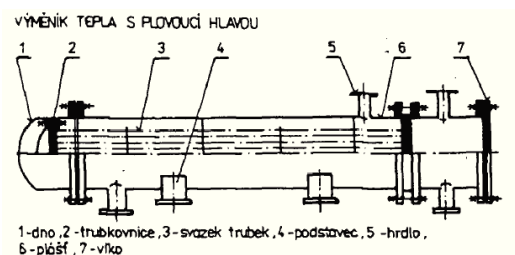

Obr. č. 1. Výměník tepla s pevnými trubkovnicemi [17]

2.2.2. Výměník tepla s plovoucí hlavou

Tento typ výměníků je většinou používán pro takové provozní parametry, kdy tepelná roztažnost teplosměnných trubek a pláště výměníků je větší než povolená diference a docházelo by v důsledku rozdílné roztažnosti k nadměrnému zatížení trubek a trubkovnic.[16]

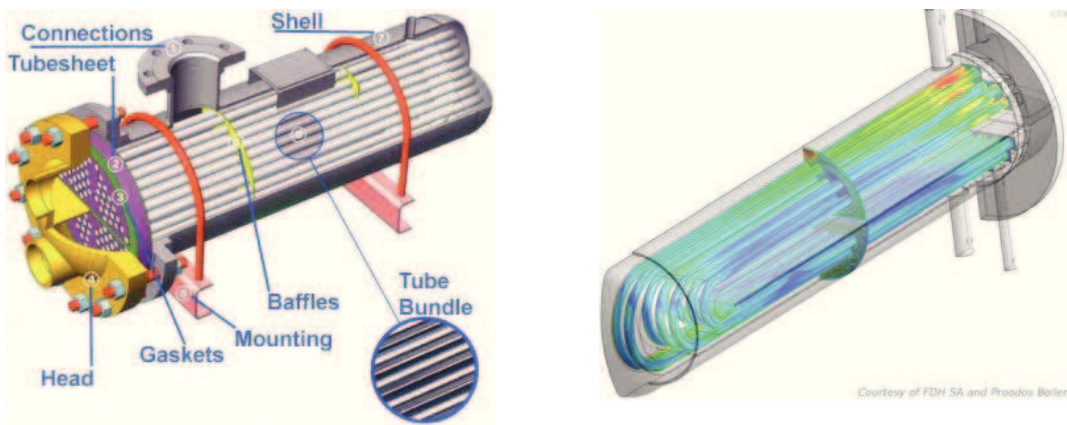
Dále se tento typ doporučuje pro provozní případy, kdy v důsledku charakteru media dochází k usazování nečistot v mezi-trubkovém prostoru. Po demontáži trubkového svazku z výměníku je možné mechanicky očistit vnější povrch teplosměnných trubek. [16]

Obr. č. 2. Schéma výměníku s plovoucí hlavou [13]

2.2.3. Výměník tepla s U trubkami

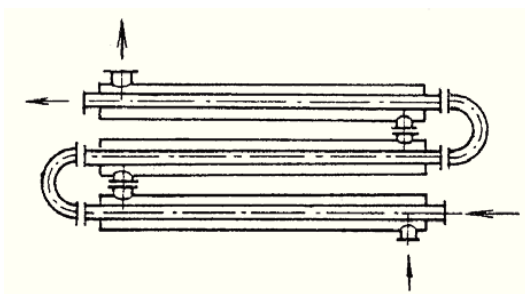
Charakteristickým znakem těchto výměníků jsou trubky tvaru U viz. obrázek. č. 3. Tento typ výměníku se často používá tam, kde je vysoký požadavek na těsnost, například u nebezpečných látek. Je to dáno tím, že U-trubky jsou z jednoho kusu a nemusí se tedy počítat s možností selhání, nebo netěsnosti těsnění v trubkovém prostoru. U-trubky disponují dostatečnou rezervou pro teplotní dilataci. Konstrukce dovozuje snadné čištění mezi-trubkového prostoru. Je to nejrozšířenější typ výměníku v petrochemickém a chemickém průmyslu. [16]

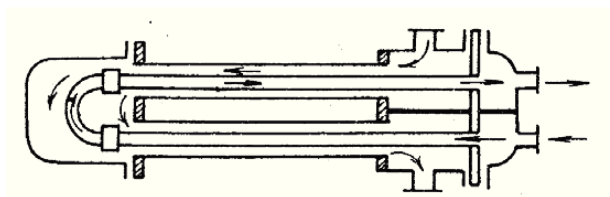
Obr. č. 3. Trubkové výměníky s U-trubkami [18]

2.2.4. Trubkový výměník typu trubka v trubce

Je v podstatě každý trubkový výměník bez přepážkového systému s maximálně 8 trubkami v plášti. Jsou to výměníky jednoduché konstrukce. Mezi jejich výhody patří také fakt, že se pro výrobu používají standardizované trubky. Obecně mají dobrou spolehlivost a životnost. Výměník typu trubka v trubce může být v rozebíratelném, nebo nerozebíratelném provedení. [13]

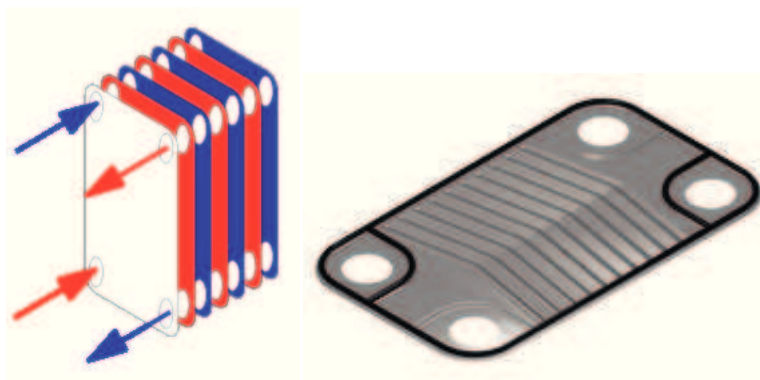
Obr. č. 4. Nerozebíratelné provedení [13]

Obr. č. 5. Rozebíratelné provedení [13]

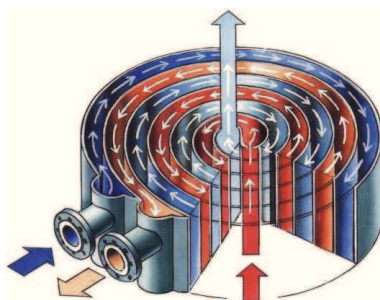
2.3. Deskový výměník

Dalším typem výměníku tepla je deskový výměník tepla. Skládá se z více tenkých, lehce oddělených desek, které mají velkou plochu pro proudění a přenos tepla. Tyto desky vrstveně uspořádané můžou být účinnější v daném prostoru, než trubkové výměníky tepla. Díky pokrokům v těsnící a pájecí technologii jsou deskové výměníky tepla stále praktické. Existuje mnoho deskových typů trvale vázaných výměníků tepla, jako hluboce pájené a vakuově pájené, které jsou často určeny pro uzavřené aplikace, jako je chlazení. Deskové výměníky tepla se také liší v různých typech desek.[15]

Obr. č. 6. Konceptuální diagram desky a rámu výměníku tepla[15]

2.4. Spirálové výměníky tepla

Obr. č. 7. Schematický náčrtek na výměníku tepla spirály.[23]

Spirálový výměník tepla, může odkazovat na šroubovici, trubky jsou stočené tak, aby se vytvořily dva kanály. Hlavní výhodou je jeho vysoce efektivní využití prostoru. Pozoruhodný kompromis je mezi investičními a provozními náklady. Je kompaktní a

může být použit v místě s menší plochou, snižuje se tak vše kolem kapitálových nákladů.[15]

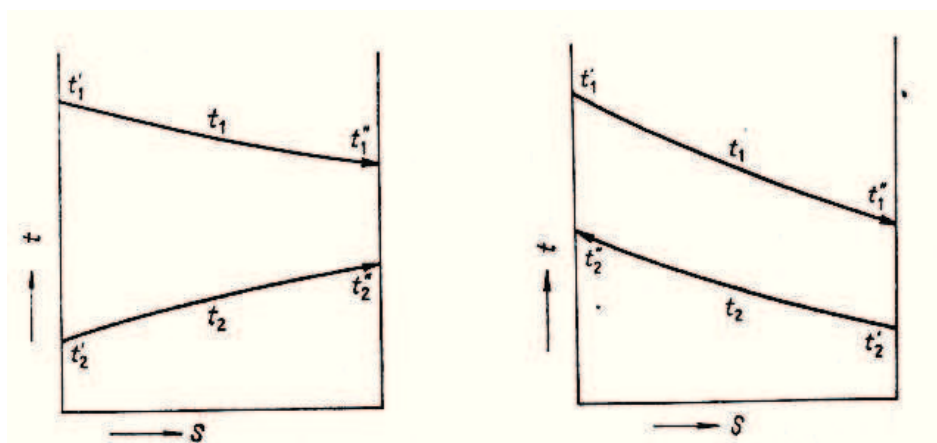
2.5. Uspořádání toku

Souproud

Souproudé uspořádání se vyznačuje tím, že obě látky proudí ve stejném směru. Výstupní teplota horkého proudu je vždy vyšší než výstupní teplota studeného proudu. Na rozdíl od protiproudého toku má souproudé uspořádání markantní rozdíl teplot mezi teplým a studeným proudem na vstupu do výměníku. [13]

Protiproud

Jak již název napovídá, tak v tomto případě kapaliny proudí výměníkem v opačném směru toku. Výhodou je, větší efektivnost středního logaritmického teplotního rozdílu $\Delta T_{\ln}$. Tedy větší využití energie teplého proudu. [13]

Obr. č. 8. Průběh teplot v souproudém a v protiproudém výměníku tepla [13]

3. Konstrukční návrh

3.1. Upřesnění požadavků

Jako předpoklad k vytvoření požadavkového listu nám slouží zadání úkolu v obecné podobě. Nyní je nutné toto zadání doplnit, údaje pokud možno kvantifikovat, požadavky uspořádat a určit jejich významnost. Tyto požadavky lze potom uspořádat do požadavkového listu, který je znázorněn v Tab. 1. [1].

Tab. 1. Požadavkový list [1].

SPECIFIKACE POŽADAVKU:	PODMÍNKA	PŘÁNÍ
Chlazení: <ul style="list-style-type: none"> - Účinné chlazení proudícího plynu - Chladicí voda nesmí překročit bod varu - Při výtoku nesmí voda překročit 40°C - Regulace přítoku vody	X X X X	
Rozměry: <ul style="list-style-type: none"> - Průměr nahlížečního otvoru max. ϕ 25mm - V případě varianty bez nahlížečního otvoru připojovací rozměr M12 - Vnější průměr co nejmenší - Délka chladiče co nejmenší	X X X X	
Provoz: <ul style="list-style-type: none"> - Prostředí – laboratoř - Údržba – minimální - Četnost použití - vysoká	X X	X

Materiál: <ul style="list-style-type: none"> - Odolnost proti vysokým teplotám - Dobrá tepelná vodivost - Vysoká teplota tání 	X X X	
Vzhled: <ul style="list-style-type: none"> - Rozměry dle dispozic laboratoře - Upravený povrch pláště 	X X	
Výroba: <ul style="list-style-type: none"> - Kusová 	X	
Ergonomie: <ul style="list-style-type: none"> - Jednoduchá manipulace a ovládání - Jednoduché připojení k nahlížecímu otvoru - Možnost rozebíratelné konstrukce 	X X	X
Předpisy a normy: <ul style="list-style-type: none"> - Bez porušení patentových práv 	X	
Ekonomie: <ul style="list-style-type: none"> - Minimální náklady na provoz 		X

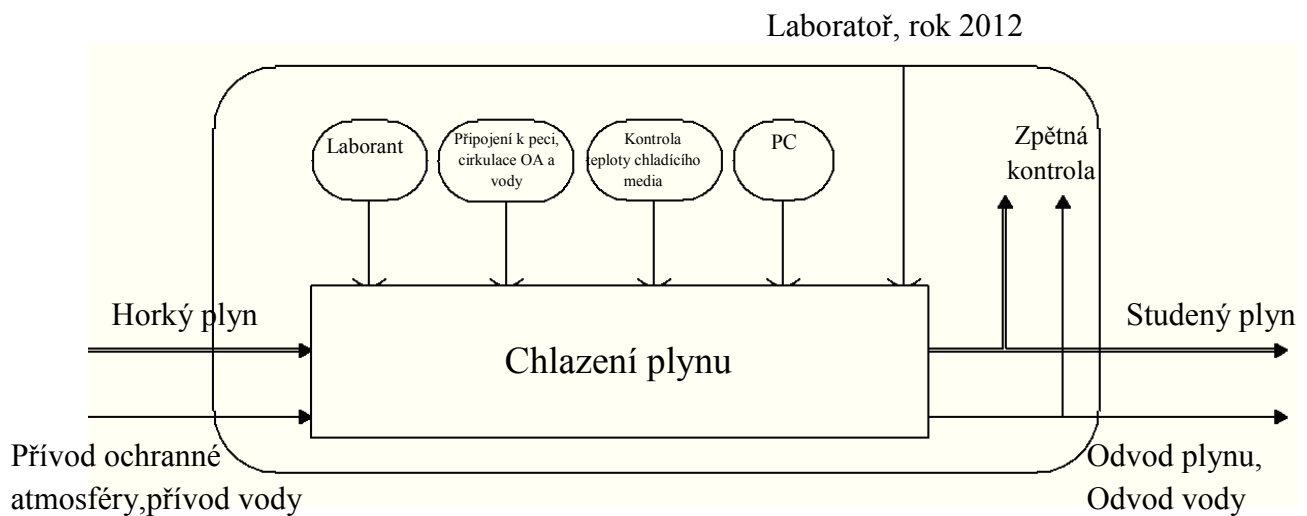
3.2. Technický proces

Je to umělý proces, ve kterém je stav materiálních a biologických objektů, energie a informací plánovitě měněn vlivem účinků člověka a technických prostředků. Tvorba technického procesu spočívá v aplikaci základních přírodních zákonů a poznatků. To znamená na znalostech fyzikálních, chemických a biologických zákonitostí. [1].

Funkce technického procesu

- Připojení k nahlížecímu otvoru
- Připojení k výstupu plynu z pece

- Vedení chlazení
- Vstup a výstup vody
- Zajištění cirkulace vody
- Zajištění cirkulace ochranné atmosféry
- Hermetizace chladiče
- Kontrola tlaku vody
- Kontrola rychlosti průtoku vody
- Kontrola teploty chladicího média
- Možnost sledování vnitřního prostoru pece skrz chladič

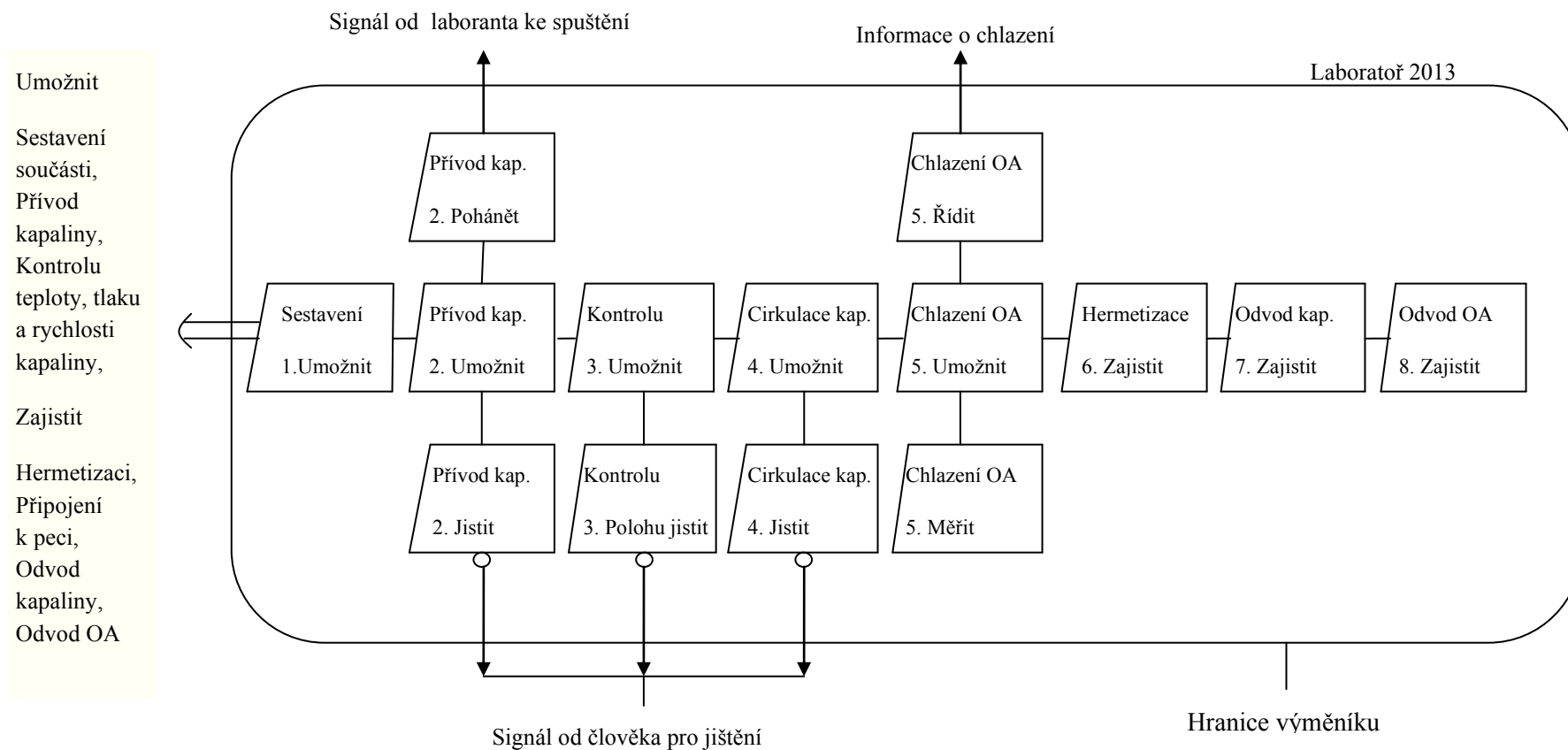

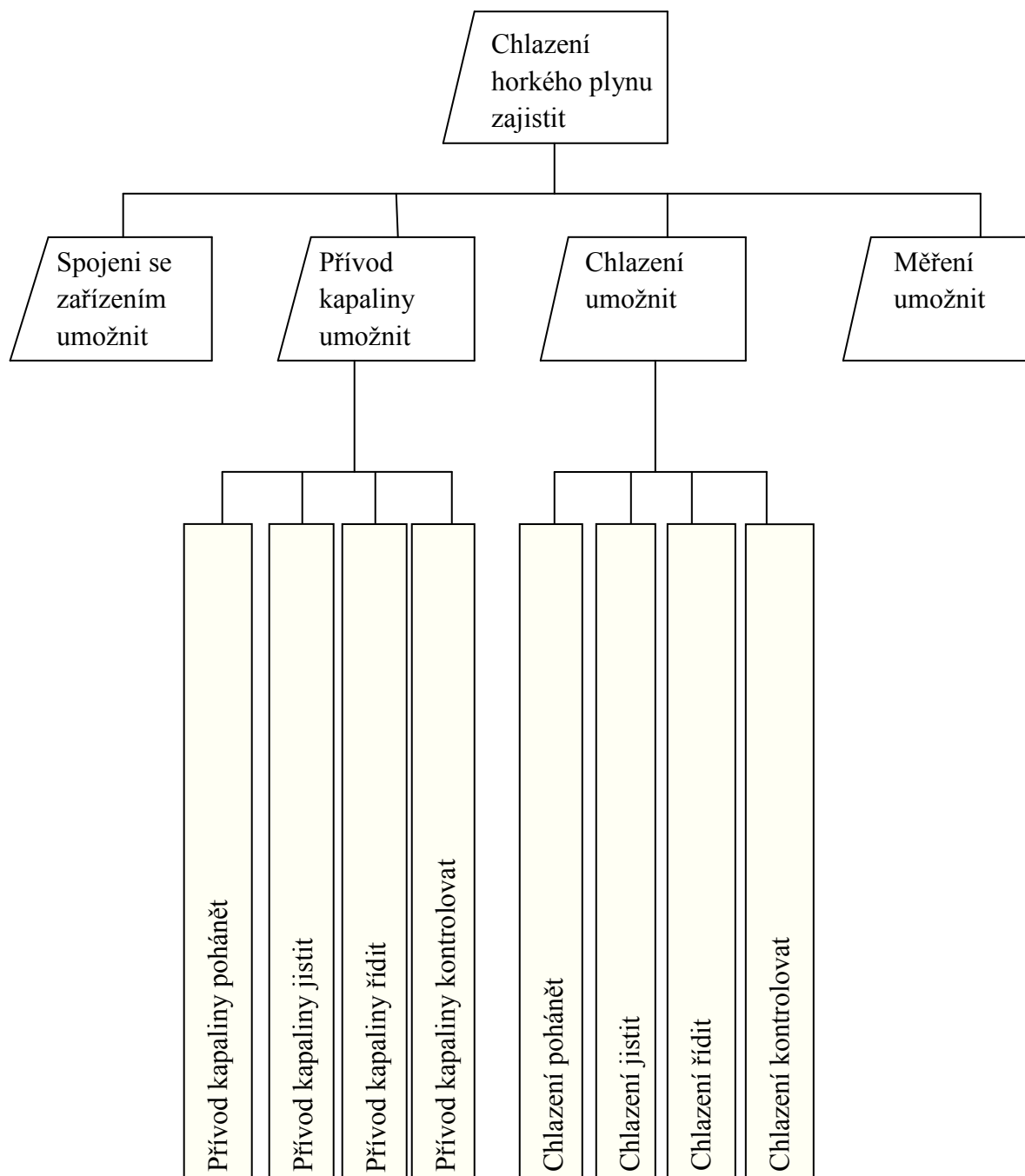
Obr. č. 9. Model transformačního procesu. [1]

3.3. Funkční struktura

Ve funkční struktuře jsou uvedeny dílčí úkoly (funkce), které musí daný technický systém splnit. Tyto úkoly vyplývají z technického procesu.[1].

Obr. č. 10. Funkční struktura – blokové schéma. [1]

Obr. č.11.Funkční struktura – hierarchický funkční strom[1]

3.4. Orgánová struktura

Je jiný druh struktury technického systému, kterou dostaneme při pohledu z funkčního hlediska. Jednotlivé účinkové řetězce jsou tvořeny z funkčních jednotek (orgánů). Orgány je možno ještě členit na nižší funkční jednotky (suborgány) nebo je funkčně spojovat do organismu [1].

Tab. č. 2. Morfologická matice [1].

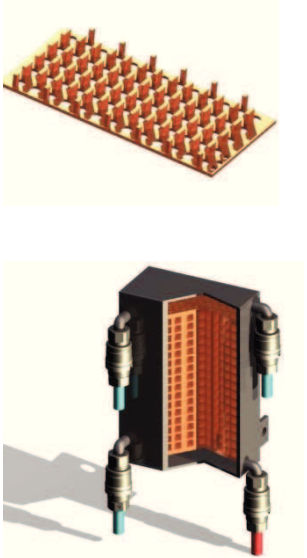
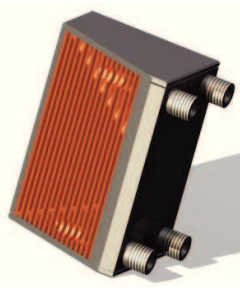
Dílčí funkce		Funkční principy / Orgány - nositelé funkcí			
		1.	2.	3.	4.
1.	Připojení chladiče k peci umožnit	Svarem	Šroubovým spojem	Rychloupínáním	
2.	Proudění vody zajistit	Souproudem	Protiproudem		
3.	Chlazení umožnit	Vodou	Vzduchem	Vodíkem	Nechladit
4.	Přívod chladicí vody umožnit	Hadicí	Trubkou	Tlakovou hadicí	
5.	Připojení vody umožnit	Šroubením	Rychlospojka	Trubková koncovka	
6.	Přívod vody zajistit	Z vodovodu	Z nádrže		
7.	Utěsnění chladiče zajistit	Těsnícím kroužkem	Silikonovým těsněním	Těsnící pastou	
8.	Kontrolu tlaku vody měřit	Digitální tlakoměr	Ručičkový tlakoměr		
9.	Kontrolu teploty vody měřit	Digitální teploměr	Dilatační teploměr	Bezkontaktní (infra) teploměr	Topenářský teploměr
10.	Kontrolu průtoku kapaliny měřit	Indukční průtokoměr	Vrtulkovým průtokoměrem		
11.	Kontrolu ochranné atmosféry měřit	Kyslíkovým analyzátozem	Argonovým analyzátozem		
12.	Seřízení průtoku vody zajistit	Ventilem	Kohoutem		

13.	Uspořádání trubek v chladiči s nahlížecím otvorem zajistit	Šachovnicové	Obdélníkové	Spirálové	Deskové
14.	Uspořádání trubek v jednoúčelovém chladiči zajistit	Obdélníkové	Šachovnicové	Spirálové	Deskové
15.	Sestavení zajistit	Rozebiratelné	Nerozebiratelné		

Tab. č. 3. Konceptní schéma chladiče s nahlížecím otvorem [1]

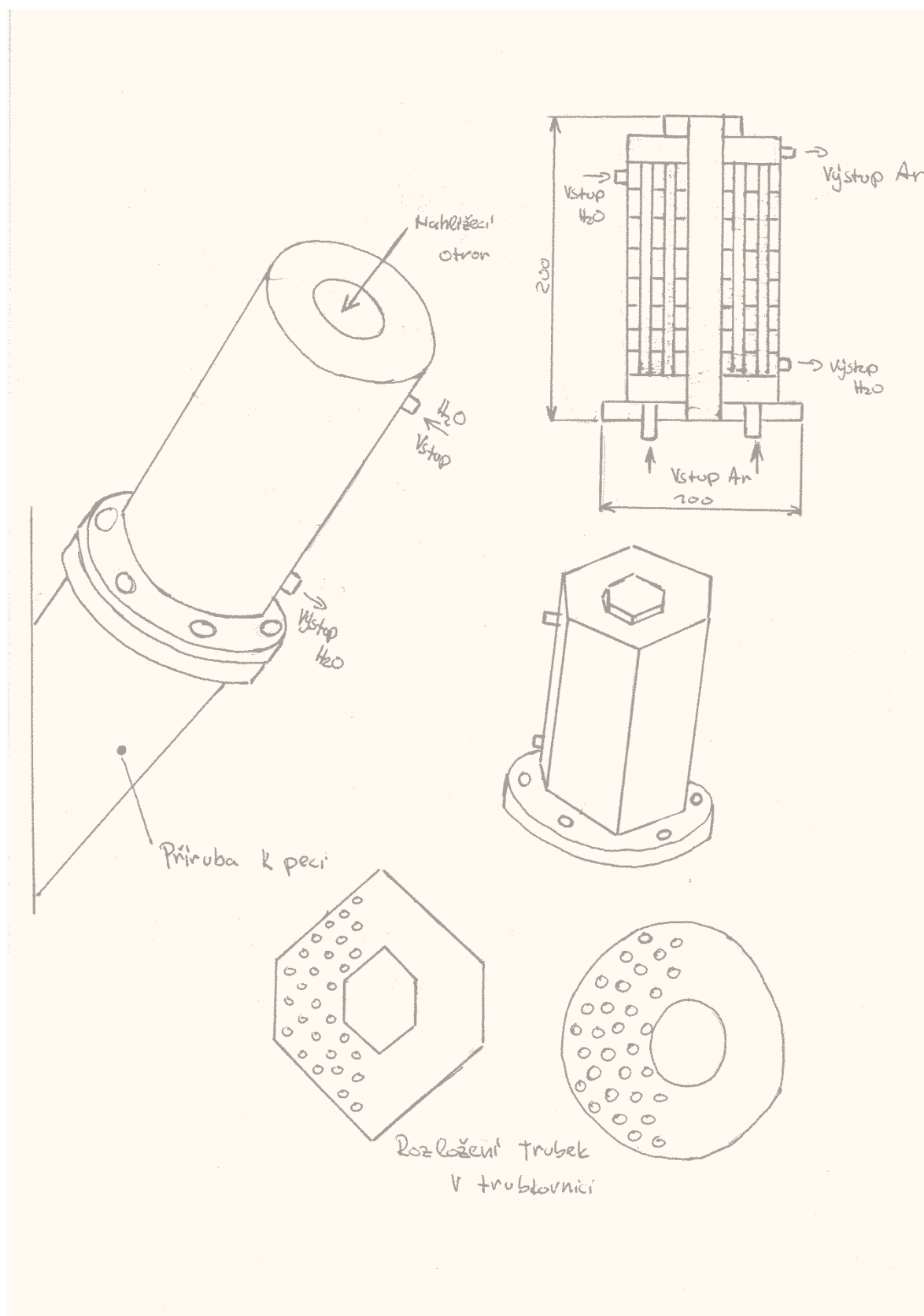
	Koncept 1 – spirálové uspořádání	Koncept 2 – šachovnicové uspořádání	Koncept 3 – deskové uspořádání
Orgánové struktury			
KRITERIA	HODNOCENÍ		
Náklady na výrobu	1	1	1
Složitost těsnění	1	1	3
Ergonomie	2	1	2
Rozměry	1	1	1
CELKOVÉ HODNOCENÍ	1,25	1	1,75

Tab.č. 4. Konceptní schéma bez nahlížecího otvoru [1]

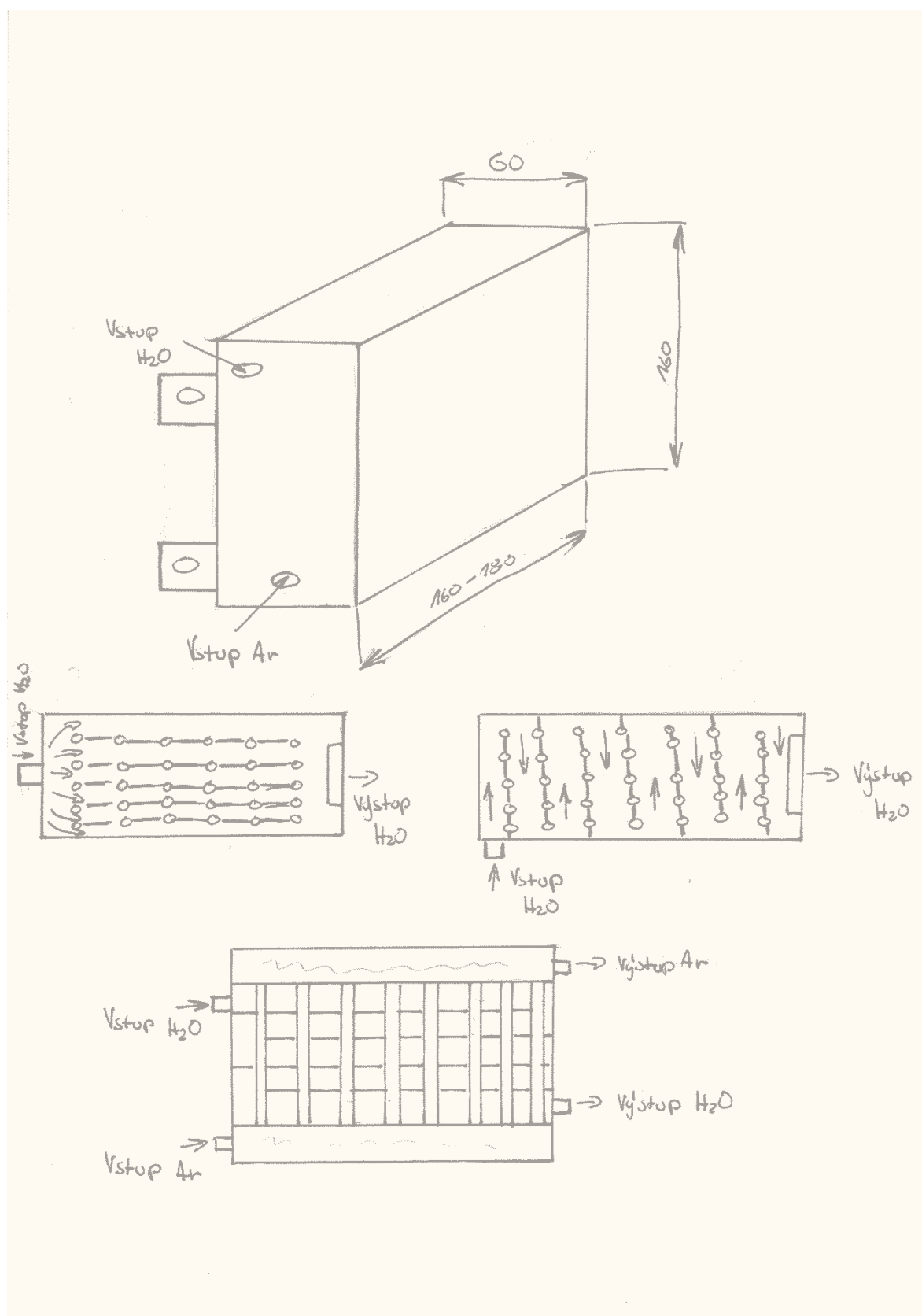
Orgánové struktury	<p>Koncept 1 - šachovnicové uspořádání</p> 	<p>Koncept 2 – obdélní – kové uspořádání</p> 	<p>Koncept 3 – deskové uspořádání</p>
KRITERIA	HODNOCENÍ		
Náklady na výrobu	1	1	1
Složitost těsnění	1	1	3
Ergonomie	1	1	1
Rozměry	2	1	1
CELKOVÉ HODNOCENÍ	1,25	1	1,5

3.5. Hrubá stavební struktura

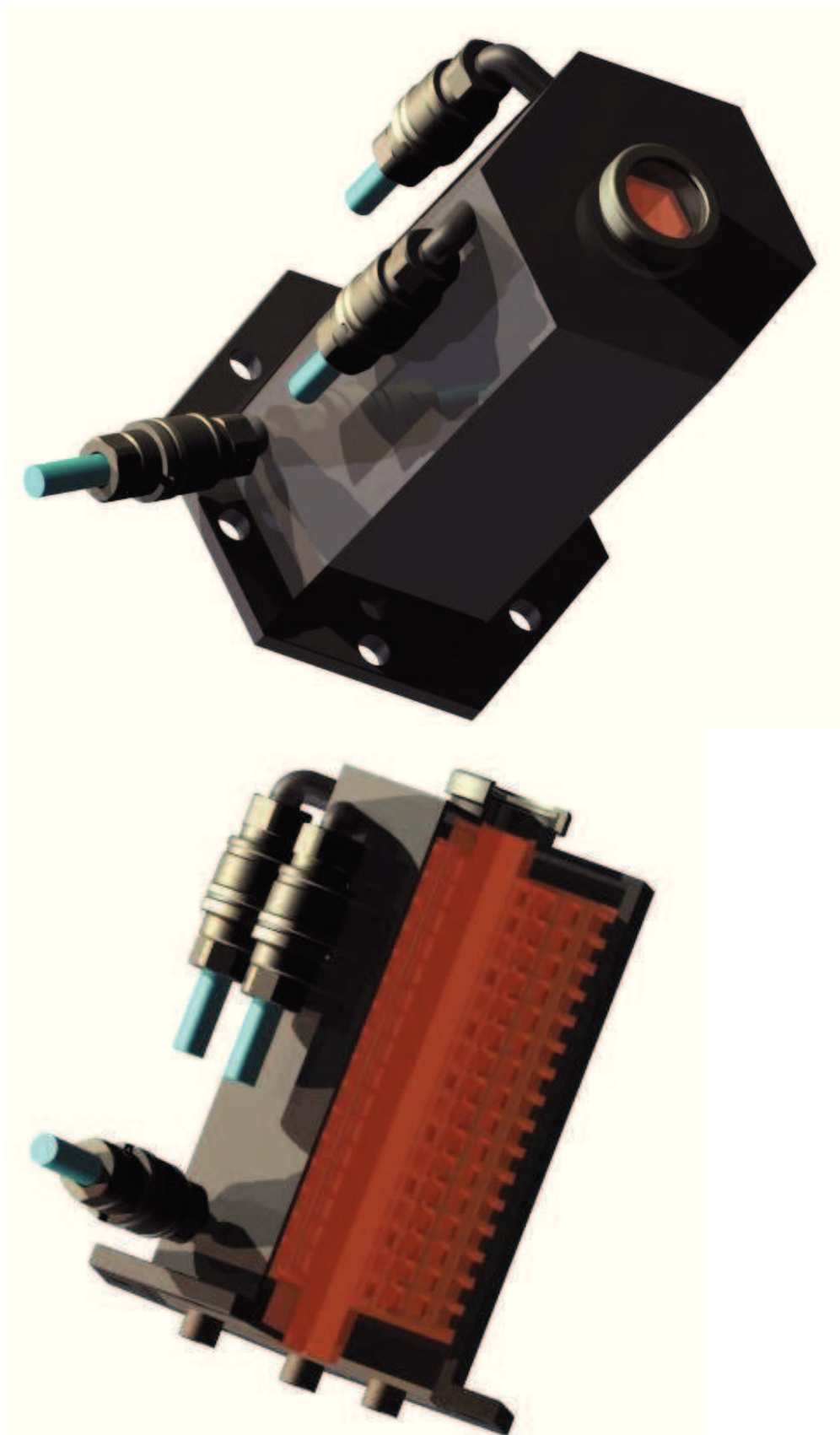

Obr. č. 12. Hrubá stavební struktura výměníku s nahlížeckým otvorem

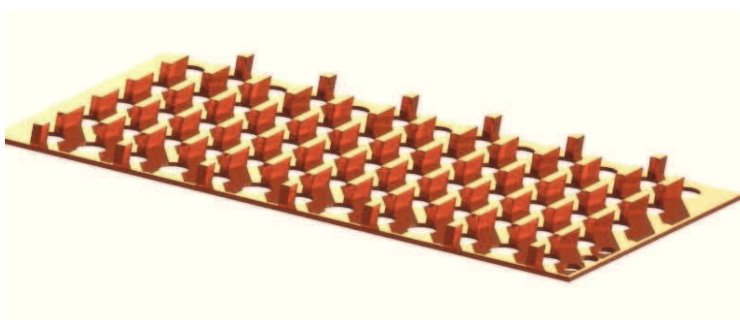
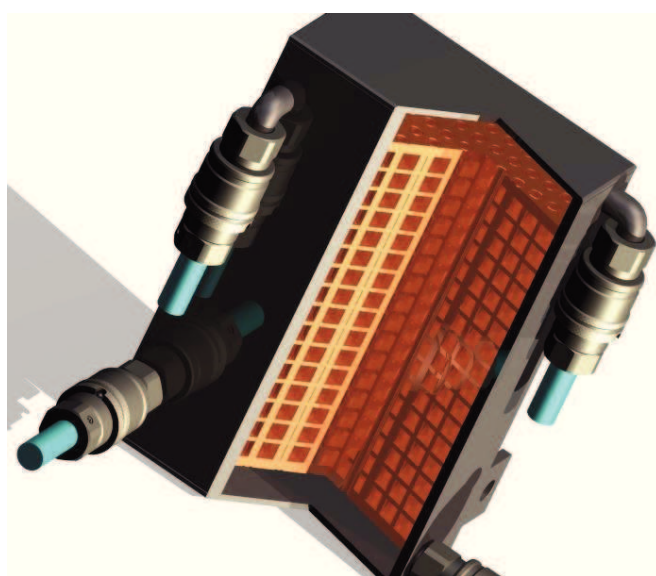
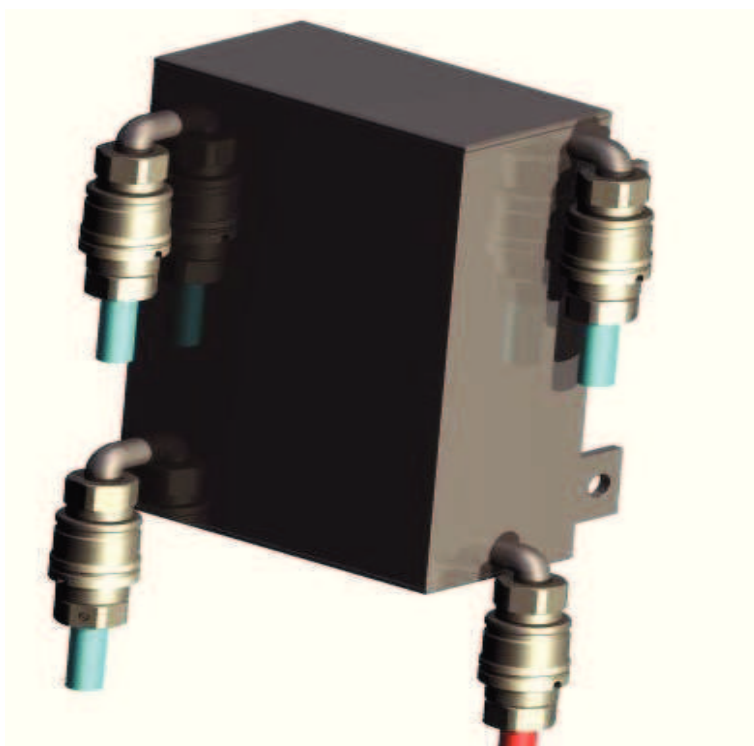

Obr. č. 13. Hrubá stavební struktura výměníku bez nahlížecího otvoru

3.6. Čistá stavební struktura

Obr. č. 14. Čistá stavební struktura výměníku s nahlížecím otvorem

Obr. č. 15. Čistá stavební struktura výměníku bez nahlížecího otvoru

4. Výpočet

V tomto případě se jedná o návrhový výpočet výměníku tepla, kde je kladený největší důraz na výpočet velikosti teplosměnné plochy. Tato plocha je potřebná k návrhu velikosti výměníku.

Výpočet bude proveden pro dva typy výměníku s různým uspořádáním válcových ploch. Hlavní rozdíl bude u součinitele prostupu tepla mezi válcovou plochou a vodou. Výpočty budou odlišeny indexy „a“ a „b“, přičemž „a“ bude značit výpočet s šachovnicovým uspořádáním a „b“ bude značit výpočet s obdélníkovým uspořádáním válcových ploch. To samé značení se bude týkat i tlakových ztrát.

V případě výpočtu součinitele prostupu tepla mezi ochrannou atmosférou a válcovou plochou, nebude výpočet označen žádným indexem, protože tento výpočet je pro obě varianty stejný.

Zvolené hodnoty pro výpočet:

Rychlost proudění vody	$v_v = 5 \text{ m.s}^{-1}$
Teploty vody na vstupu	$t_{v-1} = 15^\circ\text{C}$
Velikost kanálu	$a = 0,003\text{m} \quad b = 0,008\text{m}$
Počet válcových ploch	$i_n = 72$

4.1.1. Teorie tepelného výpočtu výměníku

4.1.2. Rovnice pro vyjádření tepla sděleného prostupem

$$P = k * \overline{\Delta t_{stř}} * S \quad [10] \quad [\text{W}] \quad (4.1)$$

Kde:	P	Teplo sdělené prostupem	[W]
	k	Součinitel prostupu tepla	[Wm ⁻¹ K ⁻¹]
	S	Teplosměnná plocha chladiče	[m ²]
	$\overline{\Delta t_{stř}}$	Střední logaritmický rozdíl teplot vody a ochranné atmosféry	[K]

4.1.3. Rovnice součinitele prostupu tepla rovinnou stěnou

$$k_1 = \frac{1}{\frac{1}{\alpha_1} + \frac{S}{\lambda_m} + \frac{1}{\alpha_2}} \quad [10] \quad [\text{Wm}^{-2}\text{K}^{-1}] \quad (4.2)$$

Kde :	α_1	Součinitel prostupu tepla mezi OA (Ar) a teplosměnnou plochou	[Wm ⁻² K ⁻¹]
	α_2	Součinitel prostupu tepla mezi teplosměnnou plochou a vodou	[Wm ⁻² K ⁻¹]
	S	Šířka teplosměnné plochy (trubkovnice)	[m]
	λ_m	Součinitel prostupu tepla stěny	[Wm ⁻¹ K ⁻¹]

Lze použít i pro tenkostěnnou válcovou plochu (trubku) s poměrem $\frac{d_{vně}}{d_{vnit}} < 2$

4.1.4. Rovnice součinitele prostupu tepla válcovou stěnou vztažený na délku plochy L

$$k = \frac{\pi}{\frac{1}{d_{vnit}} * \alpha_1 + \frac{1}{d_{vně}} * \alpha_2 + \frac{\pi}{\Lambda_L}} \quad [10] \quad [\text{Wm}^{-2}\text{K}^{-1}] \quad (4.3)$$

$$\Lambda_L = \frac{2\pi}{\frac{1}{\lambda_m} * \ln \frac{d_{vně}}{d_{vnitř}}} \quad [10] \quad [\text{Wm}^{-2}\text{K}^{-1}] \quad (4.4)$$

Kde:	α_1	Součinitel prostupu tepla mezi OA (Ar) a teplosměnnou plochou	$[\text{Wm}^{-2}\text{K}^{-1}]$
	α_2	Součinitel prostupu tepla mezi teplosměnnou plochou a vodou	$[\text{Wm}^{-2}\text{K}^{-1}]$
	λ_m	Součinitel prostupu tepla stěny	$[\text{Wm}^{-1}\text{K}^{-1}]$
	$d_{vně}$	Vnější průměr válcové plochy	$[\text{m}]$
	$d_{vnitř}$	Vnitřní průměr válcové plochy	$[\text{m}]$

4.1.5. Rovnice pro výpočet součinitele přestupu tepla mezi ochrannou atmosférou (Ar) a válcovou plochou.

-získáme vyjádřením ze vztahů pro výpočet Nusseltova čísla pro proudění v trubce.

$$Nu = \frac{\alpha * d_h}{\lambda_{Ar}}$$

$$Nu = C * Re^{0,8} * Pr^{0,4} * \chi \quad [6] \quad [-] \quad (4.5), (4.6)$$

Kde	Nu	Nusseltovo číslo	$[-]$
	c	Konstanta	$[-]$
	d_h	Hydraulický průměr	$[\text{m}]$
	λ_{Ar}	Součinitel tepelné vodivosti argonu	$[\text{Wm}^{-1}\text{K}^{-1}]$
	Re	Reynoldsovo číslo	$[-]$

χ Teplotní součinitel-u plynů a kapalin $\chi=1$ [-]

Pr Prandtlovo kritérium [-]

[10]

Konstanta $C=0,023$ pro $1 < Pr \leq 150$ a $10^4 < Re < 2 \cdot 10^5$

Konstanta $C=0,021$ pro $Pr=0,7$ a $Re < 10^6$

- Vyjádříme součinitel přestupu tepla α

$$\alpha = 0,021 * \frac{\lambda_{Ar}}{d_h} * Re^{0.8} * Pr^{0.4} * \chi \quad [Wm^{-2}K^{-1}] \quad (4.7)$$

- Součinitel přestupu tepla konvekcí při podélném obtékání plochy závisí na typu proudění. Proudění spalin, vzduch, páry a vody je zpravidla turbulentní. $1500 \leq Re \leq 10^5$, všechny parametry se určují pro střední teplotu proudu. [11]
- Tuto rovnici doplníme o korekční součinitele na průměr potrubí C_d a na poměrnou délku C_L
- V případě ustáleného laminárního režimu, kdy se teplo, kolmo na směr proudění přenáší pouze vedením je možno použít vztah.[10]

$$\alpha = 0,17 * \frac{\lambda_{Ar}}{d_h} * Re^{0.33} * Pr^{0.43} * \chi \quad [Wm^{-2}K^{-1}] \quad (4.8)$$

4.1.6. Součinitel přestupu tepla mezi válcovou plochou a vodou

- získáme vyjádřením ze vztahů pro výpočet Nusseltova čísla

$$Nu = \frac{\alpha * d_h}{\lambda_{H_2O}} \quad [6] \quad [-] \quad (4.9)$$

- druhou rovnici získáme v závislosti na typu proudění a na uspořádání trubek v trubkovnici.

V případě obdélníkového uspořádání válcových ploch s kolmým prouděním vody

$$\text{Re} < 100 \quad Nu = 0,9 \text{Pr}^{0,36} * \text{Re}^{0,4}$$

$$100 < \text{Re} < 400 \quad Nu = 0,52 \text{Pr}^{0,36} * \text{Re}^{0,5}$$

$$4*10^2 < \text{Re} < 2*10^5 \quad Nu = 0,27 \text{Pr}^{0,36} * \text{Re}^{0,63}$$

$$\text{Re} > 2*10^5 \quad Nu = 0,033 \text{Pr}^{0,4} * \text{Re}^{0,8}$$

[13]

V případě šachovnicového uspořádání válcových ploch s kolmým prouděním vody

$$\text{Re} < 40 \quad Nu = 1,04 \text{Pr}^{0,36} * \text{Re}^{0,4}$$

$$40 < \text{Re} < 3*10^2 \quad Nu = 0,71 \text{Pr}^{0,36} * \text{Re}^{0,5}$$

$$3*10^2 < \text{Re} < 2*10^5 ; a/b < 2 \quad Nu = 0,35 \text{Pr}^{0,36} * \text{Re}^{0,6}$$

$$a/b > 2 \quad Nu = 0,40 \text{Pr}^{0,36} * \text{Re}^{0,6}$$

$$\text{Re} > 2*10^5 \quad Nu = 0,031 * \left(\frac{a}{b} \right)^{0,2} \text{Pr}^{0,4} * \text{Re}^{0,8}$$

[13]

- po výběru druhé rovnice vyjádříme součinitel přestupu tepla α pro šachovnicové uspořádání

$$\alpha = 0,35 \frac{\lambda_v}{dh} * \text{Re}^{0,6} * \text{Pr}^{0,36} * \chi * Cn * Cz \quad [\text{W.m}^{-2}.\text{K}^{-1}] \quad (4.10)$$

- a pro obdélníkové uspořádání

$$\alpha_{2B} = 0,033 \frac{\lambda_V}{dh} * Re^{0.8} * Pr^{0.4} * \chi * Cn_B * Cz_B \quad [W.m^{-2}.K^{-1}] \quad (4.11)$$

- rovnice jsou doplněny o teplotní součinitel χ , součinitel uspořádání trubek Cn a součinitel závislý na počtu řad Cz dle [11].

Kde:	Nu	Nusseltovo číslo	[-]
	C	Konstanta	[-]
	dh	Hydraulický průměr	[m]
	λ_{H2O}	Součinitel tepelné vodivosti	[Wm ⁻¹ K ⁻¹]
	Re	Reynoldsovo číslo	[-]
	χ	Teplotní součinitel-u plynů a kapalin $\chi=1$	[-]
	Pr	Prandtlovo kritérium	[-]
	C _n	Součinitel uspořádání trubek	[-]
	C _Z	Součinitel závislý na počtu řad	[-]

4.1.7. Rovnice tepelné bilance

$$P = m_V * cp_V * \Delta t_V = m_{OA} * cp_{OA} * \Delta t_{OA} \quad [6] \quad [W] \quad (4.12)$$

Kde:	P	Tepelný výkon výměníku	[W]
	m _V	Množství vody protékající výměníkem	[kg.s ⁻¹]
	cp _V	Tepelná kapacita vody	[J.kg ⁻¹ .K ⁻¹]
	Δt_V	Rozdíl mezi vstupní a výstupní teplotou vody	[K]

m_{OA} Množství ochranné atmosféry proudící výměníkem [$\text{kg} \cdot \text{s}^{-1}$]

c_{pOA} Tepelná kapacita ochranné atmosféry [$\text{J} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$]

Δt_{OA} Rozdíl mezi vstupní a výstupní teplotou ochranné atmosféry [K]

5. Výpočet teplosměnné plochy

5.1. Přepočet objemového průtoku ochranné atmosféry na skutečné podmínky

- Objemový průtok protékající výměníkem byl určen v zadání na hodnotu 34 l/min což je po převedení $5,66 \cdot 10^{-4} \text{ m}^3 \text{ s}^{-1}$.
- Vypočítaný skutečný objem je potřeba podělit celkovým počtem válcových ploch ve výměníku.

$$V_{sk} = \frac{V_n}{T_0} * T_1 = \frac{5,66 * 10^{-4}}{293,15} * 573,15 = \underline{\underline{0,001106 \text{ m}^3 \text{ s}^{-1}}}$$

$$V_{sk1} = \frac{\frac{V_n}{T_0} * T_2}{n_t} = \frac{\frac{5,66 * 10^{-4}}{293,15} * 573,15}{72} = \underline{\underline{1,536 * 10^{-5} \text{ m}^3 \text{ s}^{-1}}}$$

$$V_{sk2} = \frac{\frac{V_n}{T_0} * T_2}{n_t} = \frac{\frac{5,66 * 10^{-4}}{293,15} * 303,15}{72} = \underline{\underline{8,129 * 10^{-6} \text{ m}^3 \text{ s}^{-1}}}$$

$$[6] \quad [\text{m}^3 \text{ s}^{-1}] \quad (5.1)$$

Kde: V_n Objemový průtok [m^3/s]

T_0 Teplota ochranné atmosféry za normálních podmínek [K]

T_1 Teplota ochranné atmosféry před vstupem do výměníku [K]

T_2 Teplota ochranné atmosféry na výstupu z výměníku [K]

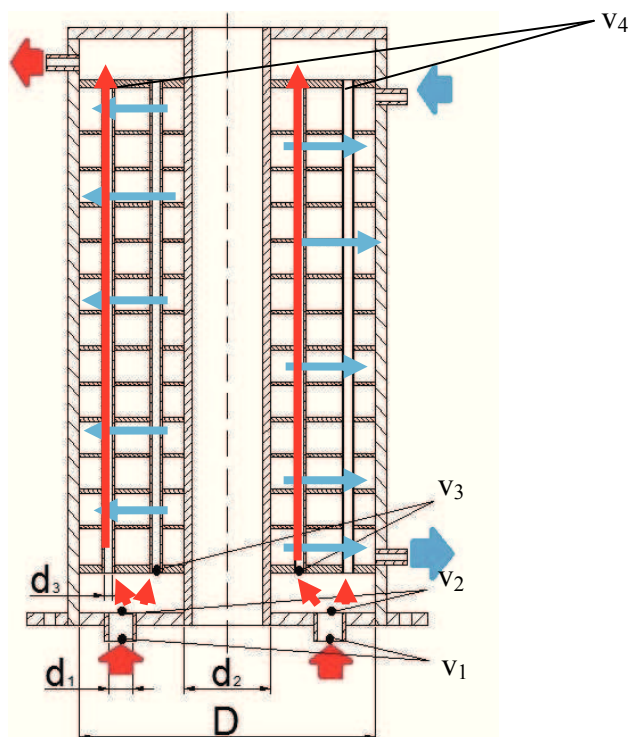
5.2. Výpočet rychlosti ochranné atmosféry v daných úsecích

$$v_1 = \frac{V_{sk}}{\frac{\pi * d_1^2}{4}} = \frac{0,001106}{\frac{\pi * 0,012^2}{4}} = \underline{\underline{9,779 m/s}} \quad [m.s^{-1}] \quad (5.2)$$

$$v_2 = \frac{V_{sk}}{\frac{\pi * (D^2 - d_2^2)}{4}} = \frac{0,001106}{\frac{\pi * (0,1^2 - 0,03^2)}{4}} = \underline{\underline{0,155 m/s}} \quad [m.s^{-1}] \quad (5.3)$$

$$v_3 = \frac{V_{sk1}}{\frac{\pi * d_3^2}{4}} = \frac{1,536 * 10^{-5}}{\frac{\pi * 0,004^2}{4}} = \underline{\underline{1,222 m.s^{-1}}} \quad [m.s^{-1}] \quad (5.4)$$

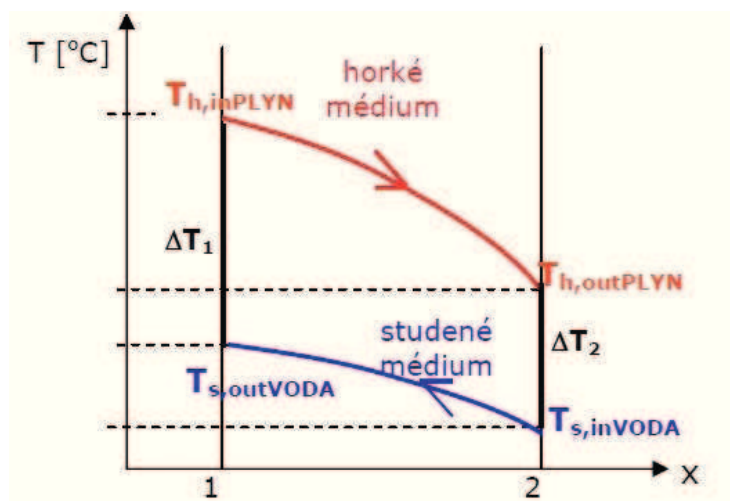
$$v_4 = \frac{V_{sk2}}{\frac{\pi * d_3^2}{4}} = \frac{8,129 * 10^{-6}}{\frac{\pi * 0,004^2}{4}} = \underline{\underline{0,647 m.s^{-1}}} \quad [m.s^{-1}] \quad (5.5)$$

Obr. č. 16. Schéma rozložení rychlosti a vstupu a výstupu plynu a vody ve výměníku

- Kde d_1 Vstupní průměr do výměníku [m]
- d_2 Vnější průměr nahlížecího otvoru [m]
- d_3 Vstupní průměr do trubkovnice [m]
- V_{sk1} Skutečný objem plynu při vstupu do trubkovnice
- V_{sk2} Skutečný objem plynu při výstupu z trubkovnice

5.3. Výpočet střední teploty a středního logaritmického spádu

Obr. 17. Schéma průběhu teplot u protiproudu

$$\begin{aligned}
 \Delta t_1 &= t_{OA-1} - t_{V-2} \\
 \Delta t_1 &= 350 - 40 \\
 \Delta t_1 &= \underline{\underline{310^\circ C}}
 \end{aligned}
 \quad [6] \quad [^\circ C] \quad (5.5)$$

$$\begin{aligned}
 \Delta t_2 &= t_{OA-2} - t_{V-1} \\
 \Delta t_2 &= 30 - 15 \\
 \Delta t_2 &= \underline{\underline{15^\circ C}}
 \end{aligned}
 \quad [6] \quad [^\circ C] \quad (5.6)$$

$$\overline{\Delta t_{stř}} = \frac{\Delta t_1 - \Delta t_2}{\ln \frac{\Delta t_1}{\Delta t_2}} = \frac{310 - 15}{\ln \frac{310}{15}} = \underline{\underline{97,407^\circ C}} \quad [6] \quad [^\circ C] \quad (5.7)$$

Kde: t_{OA-1} Teplota OA na vstupu do výměníku $[^\circ C]$

t_{OA-2} Teplota OA na výstupu z výměníku $[^\circ C]$

t_{v-1} Teplota vody na vstupu $[^\circ C]$

t_{v-2} Teplota vody na výstupu $[^\circ C]$

5.3.1. Střední teplota ochranné atmosféry

$$t_{stř-OA} = \frac{t_{OA-1} + t_{OA-2}}{2}$$

$$t_{stř-OA} = \frac{350 + 30}{2}$$

$$t_{stř-OA} = \underline{\underline{190^\circ C}} \quad [^\circ C] \quad (5.8)$$

Kde: t_{OA-1} Teplota ochranné atmosféry na vstupu do výměníku $[^\circ C]$

t_{OA-2} Teplota ochranné atmosféry na výstupu z výměníku $[^\circ C]$

5.3.2. Střední teplota vody

$$t_{stř-V} = \frac{t_{v-2} + t_{v-1}}{2}$$

$$t_{stř-V} = \frac{40 + 15}{2} \quad [^\circ C] \quad (5.9)$$

$$t_{stř-V} = \underline{\underline{27,5^\circ C}}$$

Kde: t_{v-1} Teplota vody na vstupu $[^\circ C]$

t_{v-2} Teplota vody na výstupu $[^\circ C]$

5.4. Výpočet součinitele prostupu tepla mezi ochrannou atmosférou a válcovou plochou

Tab. č. 5. Základní parametry ochranné atmosféry

Základní parametry ochranné atmosféry			
Součinitel tepelné vodivosti	λ_{Ar}	0,032	$[Wm^{-1}K^{-1}]$
Kinematická viskozita	η_{Ar}	0,0000392	$[Pa.s^{-1}]$
Měrná hustota	ρ_{Ar}	1,05	$[kg.m^{-3}]$
Měrná tepelná kapacita	cp_{Ar}	520	$[J.kg^{-1}.K^{-1}]$

- Výsledný vzorec pro výpočet součinitele prostupu tepla získáme vyjádřením z rovnice výpočtu Nusseltova čísla viz rovnice (5.5) a (5.6)

$$\alpha = 0,17 * \frac{\lambda_{Ar}}{d_h} * Re^{0,33} * Pr^{0,43} * \chi * C_d * C_L \quad [Wm^{-2}K^{-1}] \quad (5.10)$$

Kde	d_h	Hydraulický průměr	[m]
	λ_{Ar}	Součinitel tepelné vodivosti	$[Wm^{-1}K^{-1}]$
	Re	Reynoldsovo číslo	[-]
	χ	Teplotní součinitel-u plynů a kapalin $\chi=1$	[-]
	Pr	Prandtlovo kritérium	[-]
	C_d	Korekce na průměr potrubí	[-]
	C_l	Korekce na poměrnou délku	[-]

Určení korekce na průměr potrubí C_d

$$C_d = 1 \quad [11] \quad [-]$$

Určení korekce na poměrnou délku C_1

$$C_1 = 1$$

[11]

[-]

Výpočet dynamické viskozity

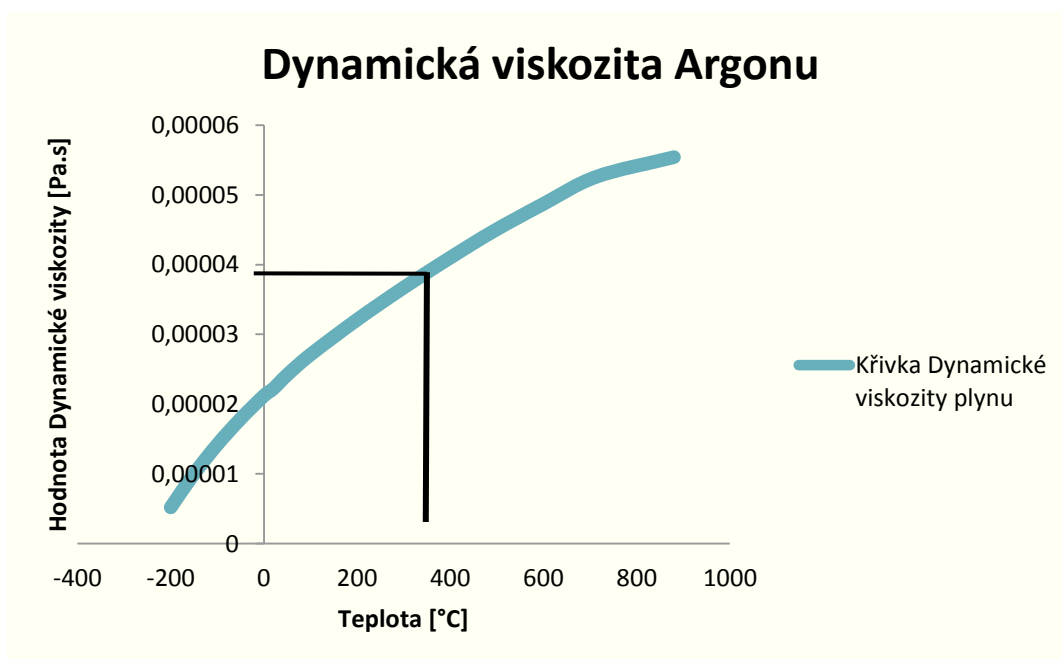
$$\nu_{Ar} = \frac{\eta_{Ar}}{\rho_{Ar}}$$

$$\nu_{Ar} = \frac{0,0000392}{1,05} \quad [6] \quad [m^2 s^{-1}] \quad (5.11)$$

$$\nu_{Ar} = \underline{\underline{3,733 \cdot 10^{-5} m^2 s^{-1}}}$$

Kde: ρ_{Ar} Měrná hustota $[kg \cdot m^{-3}]$

η_{Ar} Kinematická viskozita $[Pa \cdot s^{-1}]$

Reynoldsovo číslo

Na vstupu do trubkovnice pro jednu válcovou plochu

$$\begin{aligned} \text{Re}_1 &= \frac{v_3 * d_{\text{vnitř}}}{\nu_{Ar}} \\ \text{Re}_1 &= \frac{1,222 * 0,004}{3,733 * 10^{-5}} & [6] & [-] & (5.12) \\ \text{Re}_1 &= \underline{\underline{130,940}} \end{aligned}$$

Na výstupu z trubkovnice pro jednu válcovou plochu

$$\begin{aligned} \text{Re}_2 &= \frac{v_4 * d_{\text{vnitř}}}{\nu_{Ar}} \\ \text{Re}_2 &= \frac{0,647 * 0,004}{3,733 * 10^{-5}} & [6] & [-] & (5.12) \\ \text{Re}_2 &= \underline{\underline{69,327}} \end{aligned}$$

Střední hodnota Reynoldsova čísla

$$\text{Re} = \frac{\text{Re}_1 + \text{Re}_2}{2} = \frac{130,940 + 69,327}{2} = \underline{\underline{100,134}} \quad [-] \quad (5.13)$$

Kde: v_3 Rychlost ochranné atmosféry ve výměníku $[\text{m} \cdot \text{s}^{-1}]$

$d_{\text{vnitř}}$ Vnitřní průměr válcové plochy $[\text{m}]$

ν_{Ar} Dynamická viskozita $[\text{m}^2 \cdot \text{s}^{-1}]$

- Z důvodu změny objemu plynu při průchodu výměníkem jsem se rozhodl počítat se střední hodnotou Reynoldsova čísla.

Prandtlovo číslo

$$\begin{aligned} \text{Pr} &= \frac{(\eta_{Ar} * cp_{Ar})}{\lambda_{Ar}} \\ \text{Pr} &= \frac{0,0000392 * 520}{0,032} & [6] \quad [-] & (5.14) \\ \text{Pr} &= \underline{\underline{0,632}} \end{aligned}$$

Kde: η_{Ar} Kinematická viskozita $[\text{Pa.s}^{-1}]$

λ_{Ar} Součinitel tepelné vodivosti $[\text{Wm}^{-1}\text{K}^{-1}]$

cp_{Ar} Měrná tepelná kapacita argonu $[\text{J.kg}^{-1}.\text{K}^{-1}]$

Hydraulický průměr potrubí

$$d_h = \frac{4 * S_K}{O} \quad [11] \quad [\text{m}] \quad (5.15)$$

Kde: O Obvod chladicího kanálu $[\text{m}]$

S_K Plocha kanálu $[\text{m}^2]$

$$O = 2 * \pi * r \quad [\text{m}] \quad (5.16)$$

-Dosadíme vzorec pro obvod a průřez chladicího kanálu do vzorce pro hydraulický průměr

$$\begin{aligned} d_h &= \frac{4 * \frac{\pi * d^2}{4}}{2 * \pi * r} = \frac{\pi * d^2}{2 * \pi * r} & [\text{m}] & (5.17) \\ d_h &= \frac{\pi * 0,004^2}{2 * \pi * 0,002} = \underline{\underline{4 * 10^{-3} \text{ m}}} \end{aligned}$$

Výsledný součinitel prostupu tepla mezi ochrannou atmosférou a jednou válcovou plochou

$$\alpha_1 = 0,17 * \frac{\lambda_{Ar}}{d_h} * Re^{0,33} * Pr^{0,43} * \chi * C_d * C_L$$

$$\alpha_1 = 0,17 * \frac{0,032}{4 * 10^{-3}} * 100,134^{0,33} * 0,632^{0,43} * 1 * 1 * 1 \quad [Wm^{-2}K^{-1}] \quad (5.10)$$

$$\alpha_1 = \underline{\underline{5,11 Wm^{-2}K^{-1}}}$$

- Tento výsledný součinitel se vztahuje pouze na jednu válcovou plochu v trubkovnici, kterou proudí pouze 1/72 celkového objemu plynu. A tepelný výkon výměníku je počítán na celkový objem, který projde výměníkem. Je nutné tento součinitel vynásobit celkovým počtem válcových ploch v trubkovnici. Protože u zbylých válcových ploch je tento součinitel totožný.

5.5. Výpočet součinitele prostupu tepla mezi válcovou plochou a vodou při šachovnicovém uspořádání

Tab. č. 6. Základní parametry chladicího media (vody)

Základní parametry chladicího media (vody)			
Součinitel tepelné vodivosti	λ_v	0,633	$[Wm^{-1}K^{-1}]$
Kinematická viskozita	η_v	0,000658	$[Pa.s^{-1}]$
Měrná hustota	ρ_v	992	$[kg.m^{-3}]$
Měrná tepelná kapacita	c_{pv}	4178	$[J.kg^{-1}.K^{-1}]$

- Výsledný vzorec pro výpočet součinitele prostupu tepla získáme vyjádřením z rovnice výpočtu Nusseltova čísla viz rovnice (5.8)

$$\alpha_{2A} = 0,35 \frac{\lambda_v}{dh} * Re^{0,6} * Pr^{0,36} * \chi * C_{n_A} * C_{z_A} \quad [Wm^{-2}K^{-1}] \quad (5.18)$$

Kde:	d_h	Hydraulický průměr	[m]
	λ_v	Součinitel tepelné vodivosti	[Wm ⁻¹ K ⁻¹]
	Re	Reynoldsovo číslo	[-]
	χ	Teplotní součinitel-u plynů a kapalin $\chi=1$	[-]
	Pr	Prandtlovo kritérium	[-]
	C_n	Součinitel uspořádání trubek	[-]
	C_Z	Součinitel závislý na počtu řad	[-]

Určení C_n :

$$\begin{aligned}
 S_{př} &= S_1 * d_{vně} \\
 S_{př} &= 1.5 * 0,006 \\
 S_{př} &= \underline{\underline{0,009m}}
 \end{aligned}
 \quad [7] \quad [m] \quad (5.19)$$

$$\begin{aligned}
 S_{pod} &= S_2 * d_{vně} \\
 S_{pod} &= 2 * 0,006 \\
 S_{pod} &= \underline{\underline{0,012m}}
 \end{aligned}
 \quad [7] \quad [m] \quad (5.20)$$

Kde:	S_1	se volí mezi 1,5 – 4	[-]
	S_2	se volí mezi 2-3	[-]
	$S_{př}$	Příčná osová vzdálenost mezi válcovými plochami	[m]
	S_{pod}	Podélná osová vzdálenost mezi válcovými plochami	[m]

$$\sigma_{př} = \frac{s_{př}}{d_{vně}} = \frac{0,009}{0,006} = \underline{\underline{1,5}}$$

$$\sigma_{pod} = \frac{s_{pod}}{d_{vně}} = \frac{0,012}{0,006} = \underline{\underline{2}}$$

$$\sigma_{uhl} = \sqrt{\frac{1}{4} * \sigma_{př}^2 * \sigma_{pod}^2} = \sqrt{\frac{1}{4} * 1,5^2 * 2^2} = \underline{\underline{1,5}} \quad [7] \quad [-] \quad (5.21)$$

Kde: σ_{uhl} Poměrný úhlopříčný rozestup [-]

σ_{pod} Poměrný podélný rozestup [-]

$\sigma_{př}$ Poměrný příčný rozestup [-]

$$\varphi_0 = \frac{\sigma_{př} - 1}{\sigma_{uhl} - 1} = \frac{1,5 - 1}{2 - 1} = \underline{\underline{0,5}} \quad [11] \quad [-] \quad (5.22)$$

$$0,1 < \varphi_\sigma \leq 1,7 \dots C_n = 0,34 * \varphi_\sigma^{0,1}$$

$$1,7 < \varphi_\sigma \leq 4,5 \text{ a } \sigma_{př} < 3 \dots C_n = 0,275 * \varphi_\sigma^{0,5}$$

$$1,7 < \varphi_\sigma \leq 4,5 \text{ a } \sigma_{př} \geq 3 \dots C_n = 0,34 * \varphi_\sigma^{0,1} \quad [11]$$

$$\text{Volím } C_n \text{ } 0,1 < \varphi_\sigma \leq 1,7 \dots C_n = 0,34 * \varphi_\sigma^{0,1} \Rightarrow C_{n_A} = 0,34 * 0,667^{0,1} = \underline{\underline{0,3265}}$$

Cz se volí na základě:

$$\text{Pro počet řad } z < 10 \text{ a } \sigma_{př} < 3 \dots Cz = 3,12 * z^{0,05} - 2,5$$

$$\text{Pro počet řad } z < 10 \text{ a } \sigma_{př} \geq 3 \dots Cz = 4 * z^{0,02} - 3,2$$

$$\text{Pro počet řad } z > 10 \dots Cz = 1 \quad [11]$$

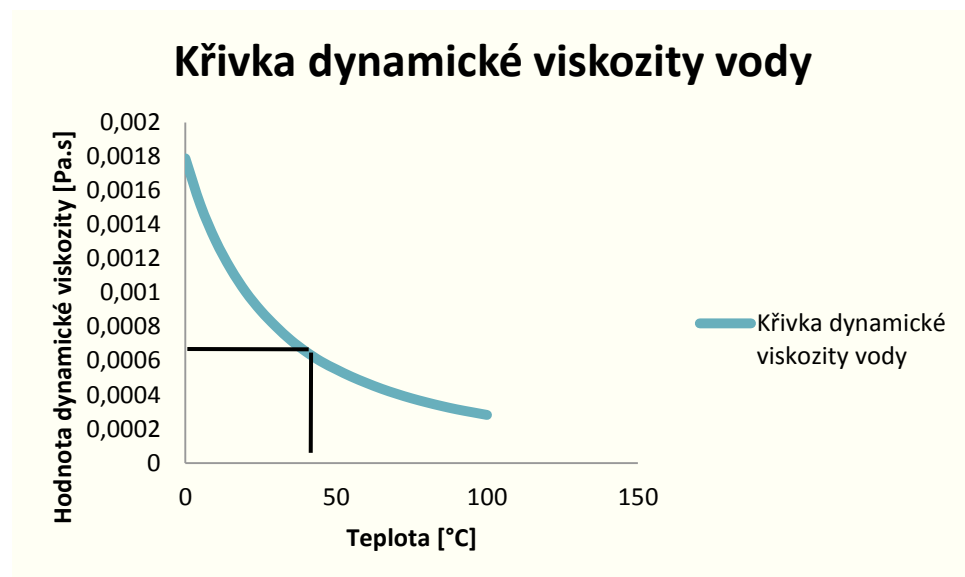
$$\text{Volím počet řad } z < 10 \text{ a } \sigma_{př} \geq 3 \dots C_{z_A} = 4 * z^{0,02} - 3,2 \Rightarrow Cz = 4 * 3^{0,2} - 3,2 = \underline{\underline{0,8889}}$$

Výpočet dynamické viskozity vody

$$\begin{aligned} \nu_V &= \frac{\eta_V}{\rho_V} \\ \nu_V &= \frac{0,000658}{992} \\ \nu_V &= \underline{\underline{6,633 \cdot 10^{-7} \text{ m}^3 \text{ s}^{-1}}} \end{aligned} \quad [6] \quad [\text{m}^2 \text{ s}^{-1}] \quad (5.23)$$

Kde: ρ_V Měrná hustota $[\text{kg} \cdot \text{m}^{-3}]$

η_V Kinematická viskozita $[\text{Pa} \cdot \text{s}^{-1}]$

Reynoldsovo číslo

- Pro výpočet Reynoldsova čísla potřebujeme znát hydraulický průměr kanálu, pomocí tohoto průměru jsme schopni přepočítat nekruhový chladicí kanál na velikost kruhového

$$d_h = \frac{4 \cdot S}{O_K} \quad [11] \quad [\text{m}] \quad (5.24)$$

Kde:	O_K	Obvod chladicího kanálu	[m]
	S	Plocha kanálu	[m]

$$O_K = 2 * (a + b) \quad [m] \quad (5.25)$$

- Dosadíme rovnici (5.24) a (5.25) do rovnice pro hydraulický průměr (5.26)

$$d_h = \frac{4 * (a * b)}{2 * (a + b)} = \frac{2 * a * b}{a + b} \quad [m] \quad (5.26)$$

$$d_h = \frac{2 * 0,003 * 0,008}{0,003 + 0,008} = \underline{\underline{4,363 * 10^{-3} m}}$$

-nyní můžeme dosadit do vzorce pro Reynoldsovo číslo a vypočítat typ proudění

$$Re = \frac{v_v * d_h}{\nu_v}$$

$$Re = \frac{5 * 4,363 * 10^{-3}}{6,633 * 10^{-7}} \quad [6] \quad [-] \quad (5.27)$$

$$Re = \underline{\underline{32888,59}}$$

Kde:	v_v	Rychlost vody	[m.s ⁻¹]
	d_h	Hydraulický průměr	[m]
	ν_v	Dynamická viskozita	[m ⁻² s ⁻¹]
	a	Šířka kanálu	[m]
	b	Výška kanálu	[m]

Prandtlovo číslo

$$\begin{aligned} \text{Pr} &= \frac{(\eta_V * cp_V)}{\lambda_{OA}} \\ \text{Pr} &= \frac{0,000658 * 4178}{0,633} \\ \text{Pr} &= \underline{\underline{4,343}} \end{aligned} \quad [6] \quad [-] \quad (5.28)$$

Kde:	η_V	Kinematická viskozita	[Pa.s ⁻¹]
	λ_V	Součinitel tepelné vodivosti	[Wm ⁻¹ K ⁻¹]
	cp_V	Měrná tepelná kapacita ochranné atmosféry	[J.kg ⁻¹ .K ⁻¹]

Výsledný součinitel prostupu tepla mezi ochrannou atmosférou a válcovou plochou.

- Při volbě tohoto vzorce jsem vycházel z uspořádání válcových ploch v trubkovnici a profilu proudění.

$$\begin{aligned} \alpha_{2A} &= 0,35 * \frac{\lambda_V}{d_h} * \text{Re}^{0,6} * \text{Pr}^{0,36} * \chi * Cn_A * Cz_A \\ \alpha_{2A} &= 0,35 * \frac{0,633}{4,363 * 10^{-3}} * 32888,59^{0,6} * 4,343^{0,36} * 1 * 0,3265 * 0,8889 \\ \alpha_{2A} &= \underline{\underline{12830,81 \text{ Wm}^{-2} \text{ K}^{-1}}} \end{aligned} \quad [\text{Wm}^{-2} \text{ K}^{-1}] \quad (5.16)$$

5.6. Výpočet součinitele prostupu tepla mezi válcovou plochou a vodou při obdélníkovém uspořádání

$$\alpha_{2B} = 0,033 \frac{\lambda_V}{dh} * \text{Re}^{0,8} * \text{Pr}^{0,4} * \chi * Cn_B * Cz_B \quad [\text{Wm}^{-2} \text{ K}^{-1}] \quad (5.29)$$

Kde	d_h	Hydraulický průměr	[m]
	λ_v	Součinitel tepelné vodivosti	[Wm ⁻¹ K ⁻¹]
	Re	Reynoldsovo číslo	[-]
	χ	Teplotní součinitel-u plynů a kapalin $\chi=1$	[-]
	Pr	Prandtlovo kritérium	[-]
	C_n	Součinitel uspořádání trubek	[-]
	C_Z	Součinitel závislý na počtu řad	[-]

Určení C_n

$$\begin{aligned}
 S_{př} &= S_1 * d_{vně} \\
 S_{př} &= 2 * 0,006 \\
 S_{př} &= \underline{\underline{0,012m}}
 \end{aligned}
 \quad [7] \quad [m] \quad (5.30)$$

$$\begin{aligned}
 S_{pod} &= S_2 * d_{vně} \\
 S_{pod} &= 2 * 0,006 \\
 S_{pod} &= \underline{\underline{0,012m}}
 \end{aligned}
 \quad [7] \quad [m] \quad (5.31)$$

Kde:	S_1	se volí mezi 1,5 – 4	[-]
	S_2	se volí mezi 2-3	[-]
	$S_{př}$	Příčná osová vzdálenost mezi válcovými plochami	[m]
	S_{pod}	Podélná osová vzdálenost mezi válcovými plochami	[m]

$$\begin{aligned}\sigma_{př} &= \frac{s_{př}}{d_{vně}} = \frac{0,012}{0,006} = 2 \\ \sigma_{pod} &= \frac{s_{pod}}{d_{vně}} = \frac{0,012}{0,006} = 2 \\ \sigma_{uhl} &= \sqrt{\frac{1}{4} * \sigma_{př}^2 * \sigma_{pod}^2} = \sqrt{\frac{1}{4} * 2^2 * 2^2} = 2\end{aligned} \quad [7] \quad [-] \quad (5.32)$$

Kde: σ_{uhl} Poměrný úhlopříčný rozestup [-]

σ_{pod} Poměrný podélný rozestup [-]

$\sigma_{př}$ Poměrný příčný rozestup [-]

$$\varphi_0 = \frac{\sigma_{př} - 1}{\sigma_{uhl} - 1} = \frac{2 - 1}{2 - 1} = 1 \quad [7] \quad [-] \quad (5.33)$$

$$0,1 < \varphi_\sigma \leq 1,7 \dots C_n = 0,34 * \varphi_\sigma^{0,1}$$

$$1,7 < \varphi_\sigma \leq 4,5 \text{ a } \sigma_{př} < 3 \dots C_n = 0,275 * \varphi_\sigma^{0,5}$$

$$1,7 < \varphi_\sigma \leq 4,5 \text{ a } \sigma_{př} \geq 3 \dots C_n = 0,34 * \varphi_\sigma^{0,1} \quad [7]$$

$$\text{Volím } C_n 0,1 < \varphi_\sigma \leq 1,7 \dots C_n = 0,34 * \varphi_\sigma^{0,1} \Rightarrow C_{n_B} = 0,34 * 0,667^{0,1} = \underline{\underline{0,3265}}$$

Cz se volí na základě

$$\text{Pro počet řad } z < 10 \text{ a } \sigma_{př} < 3 \dots C_z = 3,12 * z^{0,05} - 2,5$$

$$\text{Pro počet řad } z < 10 \text{ a } \sigma_{př} \geq 3 \dots C_z = 4 * z^{0,02} - 3,2$$

$$\text{Pro počet řad } z > 10 \dots C_z = 1 \quad [7]$$

$$\text{Volím počet řad } z > 10 \dots C_{z_B} = 1$$

Výpočet dynamické viskozity

$$\begin{aligned} \nu_V &= \frac{\eta_V}{\rho_V} \\ \nu_V &= \frac{0,000658}{992} \\ \nu_V &= \underline{\underline{6,633 \cdot 10^{-7} \text{ m}^3 \text{ s}^{-1}}} \end{aligned} \quad [6] \quad [\text{m}^2 \text{ s}^{-1}] \quad (5.34)$$

Kde: ρ_V Měrná hustota $[\text{kg} \cdot \text{m}^{-3}]$

η_V Kinematická viskozita $[\text{Pa} \cdot \text{s}^{-1}]$

Reynoldsovo číslo

- Pro výpočet Reynoldsova čísla použijeme stejný hydraulický průměr, jako u předešlého výpočtu viz rovnice (6.24)

$$\begin{aligned} \text{Re} &= \frac{v_v * d_h}{\nu_V} \\ \text{Re} &= \frac{5 * 4,363 * 10^{-3}}{6,633 * 10^{-7}} \\ \text{Re} &= \underline{\underline{32888,59}} \end{aligned} \quad [6] \quad [-] \quad (5.35)$$

Kde: v_v Rychlost vody $[\text{m} \cdot \text{s}^{-1}]$

d_h Hydraulický průměr $[\text{m}]$

ν_V Dynamická viskozita $[\text{m}^2 \text{ s}^{-1}]$

Prandtlovo číslo

$$\begin{aligned} \text{Pr} &= \frac{(\eta_V * c_{p_V})}{\lambda_V} \\ \text{Pr} &= \frac{(0,000658 * 4178)}{0,633} \\ \text{Pr} &= \underline{\underline{4,343}} \end{aligned} \quad [6] \quad [-] \quad (5.36)$$

Kde: η_V Kinematická viskozita $[\text{Pa} \cdot \text{s}^{-1}]$

λ_v	Součinitel tepelné vodivosti	$[\text{Wm}^{-1}\text{K}^{-1}]$
cp_v	Měrná tepelná kapacita ochranné atmosféry	$[\text{J.kg}^{-1}.\text{K}^{-1}]$

Výsledný součinitel prostupu tepla mezi ochrannou atmosférou a válcovou plochou.

- Při volbě tohoto vzorce jsem vycházel z uspořádání válcových ploch v trubkovnici a profilu proudění.

$$\alpha_{2B} = 0,033 * \frac{\lambda_v}{d_h} * \text{Re}^{0.8} * \text{Pr}^{0.4} * \chi * Cn_B * Cz_B$$

$$\alpha_{2B} = 0,033 * \frac{0,633}{4,363 * 10^{-3}} * 32888,59^{0.8} * 4,343^{0.4} * 1 * 0,3265 * 1$$

$$\alpha_{2B} = \underline{\underline{11554,94 \text{ Wm}^{-2} \text{ K}^{-1}}}$$

$[\text{Wm}^{-2}\text{K}^{-1}] \text{ (5.29)}$

5.7. Určení členu Λ_L

$$\Lambda_L = \frac{2 * \pi}{\frac{1}{\lambda_m} * \ln \frac{d_{vně}}{d_{vnitř}}} = \frac{2 * \pi}{\frac{1}{385} * \ln \frac{0,006}{0,004}} = \underline{\underline{5966,05 \text{ Wm}^{-2} \text{ K}^{-1}}} \quad [10] \quad [\text{Wm}^{-2}\text{K}^{-1}] \text{ (5.37)}$$

Kde: λ_m Součinitel prostupu tepla stěny $[\text{Wm}^{-1}\text{K}^{-1}]$

$d_{vně}$ Vnější průměr válcové plochy $[\text{m}]$

$d_{vnitř}$ Vnitřní průměr válcové plochy $[\text{m}]$

- Součinitel λ_m bude zvolen s ohledem na použitý materiál válcové plochy, která bude ve výměníku, v tomto případě se bude jednat o měď.

5.8. Výsledný součinitel prostupu tepla

Pro šachovnicové uspořádání válcové plochy

$$\begin{aligned}
 k_{1A} &= \frac{\pi}{\frac{1}{d_{vnit} * \alpha_1} + \frac{1}{d_{vně} * \alpha_{2A}} + \frac{\pi}{\Lambda_L}} \\
 k_{1A} &= \frac{\pi}{\frac{1}{0,004 * (5,11 * 72)} + \frac{1}{0,006 * 12830,81} + \frac{\pi}{5966,05}} \\
 k_{1A} &= \underline{\underline{4,53 Wm^{-2} K^{-1}}} \\
 &[10] \quad [Wm^{-2}K^{-1}] \quad (5.38)
 \end{aligned}$$

Pro obdélníkové uspořádání válcové plochy

$$\begin{aligned}
 k_{1B} &= \frac{\pi}{\frac{1}{d_{vnit} * \alpha_1} + \frac{1}{d_{vně} * \alpha_{2B}} + \frac{\pi}{\Lambda_L}} \\
 k_{1B} &= \frac{\pi}{\frac{1}{0,004 * (5,11 * 72)} + \frac{1}{0,006 * 11554,94} + \frac{\pi}{5966,05}} \\
 k_{1B} &= \underline{\underline{4,52 Wm^{-2} K^{-1}}} \\
 &[10] \quad [Wm^{-2}K^{-1}] \quad (5.39)
 \end{aligned}$$

Kde:	α_1	Součinitel prostupu tepla mezi OA a trubkou	$[Wm^{-2}K^{-1}]$
	α_{2A}	Součinitel prostupu tepla mezi trubkou a vodou	$[Wm^{-2}K^{-1}]$
	α_{2B}	Součinitel prostupu tepla mezi trubkou a vodou	$[Wm^{-2}K^{-1}]$
	Λ_L	Součinitel vztažený na délku válcové plochy	$[Wm^{-2}K^{-1}]$
	$d_{vně}$	Vnější průměr válcové plochy	$[m]$
	$d_{vnitř}$	Vnitřní průměr válcové plochy	$[m]$

5.9. Výsledný výpočet teplosměnné plochy

$$\begin{aligned}
 P &= Vn * c_{pAr} * \Delta t_1 \\
 P &= 0,00094 * 520 * 583,15 \quad [10] \quad [\text{kW}] \quad (5.40) \\
 P &= \underline{\underline{285\text{W} = 0,285\text{kW}}}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 P &= k_{1A} * \Delta t_{stř} * S_A \quad \square \quad S_A = \frac{P}{k_{1A} * \Delta t_{stř}} \\
 S_A &= \frac{285}{4,53 * 370,55} \quad [\text{m}^2] \quad (5.41) \\
 S_A &= \underline{\underline{0,169\text{m}^2}}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 P &= k_{1B} * \Delta t_{stř} * S_B \quad \square \quad S_B = \frac{P}{k_{1B} * \Delta t_{stř}} \\
 S_B &= \frac{285}{4,52 * 370,55} \quad [\text{m}^2] \quad (5.42) \\
 S_B &= \underline{\underline{0,170\text{m}^2}}
 \end{aligned}$$

Kde:	P	Teplo sdělené prostupem	[W]
	k ₁	Součinitel prostupu tepla	[Wm ⁻² K ⁻¹]
	S _A	Teplosměnná plocha výměníku	[m ²]
	S _B	Teplosměnná plocha výměníku	[m ²]
	Δt _{stř}	Střední logaritmický rozdíl teplot vody a OA	[K]
	Vn	Objem ochranné atmosféry	[kg.s]
	c _{pAr}	Měrná tepelná kapacita ochranné atmosféry	[J.kg ⁻¹ .K ⁻¹]
	Δt ₁	Rozdíl teplot vody a OA na vstupu	[K]

5.10. Výpočet délky teplosměnné plochy

$$S_A = \pi * d * L_A = \square L_A = \frac{S_A}{\pi * d_{vně}} = \frac{0,169}{\pi * 0,006} = \underline{\underline{8,965m}} \quad [\text{m}] \quad (5.41)$$

$$S_B = \pi * d * L_B = \square L_B = \frac{S_B}{\pi * d_{vně}} = \frac{0,170}{\pi * 0,006} = \underline{\underline{9,018m}}$$

Kde S Teplosměnná plocha chladiče $[\text{m}^2]$

$d_{vně}$ Vnější průměr trubky $[\text{m}]$

- Vypočtenou délku teplosměnné plochy musíme podělit počtem válcových ploch v trubkovnici, abychom zjistili délku jedné válcové plochy. V tomto případě se jedná o délku 0,125m. V případě že by výměníkem proudil plyn o vyšší teplotě než 350°C, volím délku jedné válcové plochy 0,140m, aby bylo zajištěno dostatečné chlazení v případě přehřátí.

5.11. Potřebné množství vody pro chlazení

$$m_v = \frac{P}{c_{p_v} * \Delta t_v} = \frac{285}{4178 * 300,65} = \underline{\underline{0,000227 \text{kg.s}^{-1}}} \quad [10] \quad [\text{kg.s}^{-1}] \quad (5.42)$$

- Po převodu lze potřebné množství vody vyjádřit hodnotou $m_v = 0,227 \text{m}^3 . \text{s}^{-1}$

Kde: c_{p_v} Měrná tepelná kapacita vody $[\text{J.kg}^{-1} . \text{K}^{-1}]$

Δt_v Rozdíl mezi vstupní a výstupní teplotou vody $[\text{K}]$

6. Tlakové ztráty ve výměníku

6.1. Tlakové ztráty ochranné atmosféry

6.1.1. Stanovení součinitele tření

$$\Lambda = \frac{A}{\text{Re}^n} = \frac{0,129}{5,11^{0,12}} = \underline{\underline{0,106}} \quad [6] \quad [-] \quad (6.1)$$

A-pro drsné kovové potrubí A=0,129

n -pro drsné kovové potrubí n=0,12

Kde: Λ Součinitel tření [-]

A Koeficient [-]

n Koeficient [-]

6.1.2. Výpočet tlakové ztráty třením

$$\Delta p_{ztr} = \Lambda * \frac{L_V}{D_h} * \frac{v^2 * \rho_{Ar}}{2} \quad [6] \quad [\text{Pa}] \quad (6.2)$$

$$\Delta p_{ztr0,020} = 0,106 * \frac{0,020}{0,07} * \frac{0,145^2 * 1,05}{2} * 1 = \underline{\underline{3,343 * 10^{-4} Pa}}$$

$$\Delta p_{ztr0,140} = 0,106 * \frac{0,140}{0,004} * \frac{1,146^2 * 1,05}{2} * 72 = \underline{\underline{184,177 Pa}}$$

- Výpočet celkové tlakové ztráty

$$\begin{aligned} \Delta p_{ztr} &= \Delta p_{ztr0,020} + \Delta p_{ztr0,140} \\ \Delta p_{ztr} &= 3,343 * 10^{-4} + 184,177 \\ \Delta p_{ztr} &= \underline{\underline{184,178 Pa = 0,0001842 MPa}} \quad [\text{Pa}] \quad (6.3) \end{aligned}$$

6.2. Výpočet tlakových ztrát místními odpory

V tabulkách je uveden druh místního odporu v navrženém kanálu a k němu přiřazená hodnota ztrátového součinitele ξ .

$$\Delta p_{zm} = \xi * \frac{v^2 * \rho}{2} \quad [6] \quad [\text{Pa}] \quad (6.4)$$

6.2.1. Ztráta na vtoku s rozšířeným průřezem

a) součinitel tření na vtoku s rozšířeným průřezem-dle [12]

$$\xi_3 = 1 - \frac{S}{S_1} = 1 - \frac{1,1309 * 10^{-4}}{7,147 * 10^{-3}} = \underline{\underline{0,999}} \quad [12] \quad [-] \quad (6.5)$$

$$S = \frac{\pi * d_{vnitř}^2}{4} = \frac{\pi * 0,012^2}{4} = \underline{\underline{1,1309 * 10^{-4} m^2}} \quad [m^2] \quad (6.6)$$

$$S_1 = \frac{\pi * d_v^2}{4} = \frac{\pi * (0,1^2 - 0,03^2)}{4} = \underline{\underline{7,147 * 10^{-3} m^2}}$$

Kde:	ξ_3	Součinitel tření na vtoku s rozšířeným průřezem	$[-]$
	ξ_7	Součinitel tření na vtoku se zúženým průřezem	$[-]$
	S	Průřez trubky	$[m^2]$
	S_1	Průřez vtoku	$[m^2]$
	$d_{vnitř}$	Vnitřní průměr trubky	$[m]$
	d_v	Průměr vtoku	$[m]$

b) Výpočet tlakové ztráty na vstupním průřezu

$$\Delta p_{Zst1} = \xi_3 * \frac{v^2 * \rho}{2} = 0,999 * \frac{9,214^2 * 1,05}{2} = \underline{\underline{44,527 Pa}} \quad [6] \quad [Pa] \quad (6.7)$$

c) Součinitel tření na vtoku s náhlým zúžením dle přílohy 1

$$\xi_4 = 0,5 * \left[1 - \frac{S_2}{S_1} \right] = 0,5 * \left[1 - \frac{1,256 * 10^{-5}}{7,147 * 10^{-3}} \right] = \underline{\underline{0,499}} [12] \quad [-] \quad (6.8)$$

$$S_2 = \frac{\pi * d_{vnitř}^2}{4} = \frac{\pi * 0,004^2}{4} = \underline{\underline{1,256 * 10^{-5} m^2}} \quad [m^2] \quad (6.9)$$

- Hodnota S_1 byla převzata z rovnice (6.6)

d) Výpočet tlakové ztráty na vstupním průřezu

$$\Delta p_{Zst2} = \xi_4 * \frac{v_v^2 * \rho}{2} * n_t = 0,499 * \frac{1,146^2 * 1,05}{2} * 72 = \underline{\underline{24,77 Pa}} \quad [6] \quad [Pa] \quad (6.10)$$

6.2.2. Celková tlaková ztráta

$$\begin{aligned} \Delta p_Z &= \Delta p_{Ztř} + \Delta p_{Zmst1} + \Delta p_{Zmst2} \\ \Delta p_Z &= 184,178 + 44,527 + 24,77 \\ \Delta p_Z &= \underline{\underline{253,48 Pa = 0,00025348 MPa}} \end{aligned} \quad [Pa] \quad (6.11)$$

Kde: $\Delta p_{Ztř}$ Tlaková ztráta třením [Pa]

Δp_{Zmst1} Tlaková ztráta na vstupním průřezu do chladiče [Pa]

Δp_{Zmst2} Tlaková ztráta na vstupním průřezu do trubkovnice [Pa]

6.3. Tlakové ztráty vody v potrubí s šachovnicovým uspořádáním válcových ploch

Hydraulický průměr

$$d_h = \frac{4 * S}{O} \quad [11] \quad [m] \quad (6.12)$$

Kde: O_K Obvod chladicího kanálu [m]

S Plocha kanálu [m]

$$O_K = 2 * (a + b) \quad [m] \quad (6.13)$$

- Dosadíme rovnice (6.12) a (6.13) pro obvod a průřez chladicího kanálu rovnice (6.14) pro hydraulický průměr

$$d_h = \frac{4 * (a * b)}{2 * (a + b)} = \frac{2 * a * b}{a + b} \quad [m] \quad (6.14)$$

$$d_h = \frac{2 * 0,003 * 0,008}{0,003 + 0,008} = \underline{\underline{4,363 * 10^{-3} m}}$$

6.3.1. Stanovení součinitele tření

$$\Lambda = \frac{A}{Re^n} = \frac{0,129}{32888,59^{0,12}} = \underline{\underline{0,037}} \quad [6] \quad [-] \quad (6.15)$$

A-pro drsné kovové potrubí A=0,129

n-pro drsné kovové potrubí n=0,12

Kde : Λ Součinitel tření

A Koeficient

n Koeficient

6.3.2. Výpočet tlakové ztráty třením

- Celková délka chladicího kanálu v jednom patře chladiče byla odměřena v Autodesk Autocad 2011 na délku $L_k = 993,5\text{mm}$

$$\Delta p_{Ztr} = \Lambda * \frac{L_v}{d_h} * \frac{v_v^2 * \rho}{2} \quad [6] \quad [\text{Pa}] \quad (6.16)$$

$$\Delta p_{Ztr0,0704} = 0,037 * \frac{0,0704}{4,363 * 10^{-3}} * \frac{5^2 * 998}{2} * 2 = \underline{\underline{14895,66\text{Pa}}}$$

$$\Delta p_{Ztr0,0780} = 0,037 * \frac{0,0780}{4,363 * 10^{-3}} * \frac{5^2 * 998}{2} * 2 = \underline{\underline{16503,71\text{Pa}}}$$

$$\Delta p_{Ztr0,090} = 0,037 * \frac{0,090}{4,363 * 10^{-3}} * \frac{5^2 * 998}{2} * 2 = \underline{\underline{19042,74\text{Pa}}}$$

$$\Delta p_{Ztr0,039} = 0,037 * \frac{0,039}{4,363 * 10^{-3}} * \frac{5^2 * 998}{2} * 2 = \underline{\underline{8251,86\text{Pa}}}$$

$$\Delta p_{Ztr0,104} = 0,037 * \frac{0,104}{4,363 * 10^{-3}} * \frac{5^2 * 998}{2} * 1 = \underline{\underline{11002,48\text{Pa}}}$$

$$\Delta p_{Ztr0,063} = 0,037 * \frac{0,063}{4,363 * 10^{-3}} * \frac{5^2 * 998}{2} * 1 = \underline{\underline{6664,96\text{Pa}}}$$

$$\Delta p_{Ztr0,035} = 0,037 * \frac{0,035}{4,363 * 10^{-3}} * \frac{5^2 * 998}{2} * 2 = \underline{\underline{7405,51\text{Pa}}}$$

$$\Delta p_{Ztr0,029} = 0,037 * \frac{0,029}{4,363 * 10^{-3}} * \frac{5^2 * 998}{2} * 1 = \underline{\underline{3067,99\text{Pa}}}$$

$$\Delta p_{Ztr0,026} = 0,037 * \frac{0,026}{4,363 * 10^{-3}} * \frac{5^2 * 998}{2} * 1 = \underline{\underline{2750,62\text{Pa}}}$$

$$\Delta p_{Ztr0,013} = 0,037 * \frac{0,013}{4,363 * 10^{-3}} * \frac{5^2 * 998}{2} * 1 = \underline{\underline{1375,31\text{Pa}}}$$

- Výpočet celkové tlakové ztráty pro jedno patro chladiče.

$$\begin{aligned}
 \Delta p_{ztr} &= \Delta p_{ztr0,074} + \Delta p_{ztr0,078} + \Delta p_{ztr0,090} + \Delta p_{ztr0,039} + \Delta p_{ztr0,104} + \\
 &+ \Delta p_{ztr0,063} + \Delta p_{ztr0,035} + \Delta p_{ztr0,029} + \Delta p_{ztr0,026} + \Delta p_{ztr0,013} \\
 \Delta p_{ztr} &= 14895,66 + 16503,71 + 19042,74 + 8251,86 + 11002,48 + \\
 &+ 6664,96 + 7405,51 + 3067,99 + 2750,62 + 1375,31 \quad [\text{Pa}] \quad (6.17) \\
 \Delta p_{ztr} &= \underline{\underline{90960,84 \text{ Pa}}}
 \end{aligned}$$

6.4. Výpočet tlakových ztrát místními odpory

V tabulkách je uveden druh místního odporu v navrženém kanálu a k němu přiřazená hodnota ztrátového součinitele ξ .

$$\Delta p_{Zm} = \xi * \frac{v_v^2 * \rho}{2} \quad [6] \quad [\text{Pa}] \quad (6.18)$$

6.4.1. Ztráta na vtoku s rozšířeným průřezem

a) součinitel tření na vtoku s rozšířeným průřezem dle [12]

$$\xi_3 = 1 - \frac{S_v}{S_1} = 1 - \frac{2,83 * 10^{-5}}{2,4 * 10^{-5}} = \underline{\underline{0,032}} [12] \quad [-] \quad (6.19)$$

$$\begin{aligned}
 S_v &= \frac{\pi * d_v^2}{4} = \frac{\pi * 0,006^2}{4} = \underline{\underline{2,83 * 10^{-5} \text{ m}^2}} \\
 S_1 &= a * b = 0,008 * 0,003 = \underline{\underline{2,4 * 10^{-5} \text{ m}^2}} \quad [\text{m}^2] \quad (6.20)
 \end{aligned}$$

Kde: ξ_3 - součinitel tření na vtoku

S_v - průřez vtoku

S_1 - průřez chladičeho kanálu

d_v - průměr vtoku

a - výška kanálu

b - šířka kanálu

b) výpočet tlakové ztráty na vstupním průřezu

$$\begin{aligned}\Delta p_{Zst} &= \xi_3 * \frac{w^2 * \rho}{2} \\ \Delta p_{Zst} &= 0,032 * \frac{5^2 * 992}{2} \quad [6] \quad [\text{Pa}] \quad (6.18) \\ \Delta p_{Zst} &= \underline{\underline{396,8 \text{ Pa}}}\end{aligned}$$

6.4.2. Výpočet ztráty v kolenu s ostrým ohybem 90°

a) součinitel místní ztráty v ohybu 90°

$$\xi_6 = A * B * C \quad [-] \quad (6.21)$$

$$\xi_6 = 1,2 * 1,25 * 1,14 = \underline{\underline{1,71}}$$

Dle [3] jsem použil hodnoty A = 1,2; B = 1,25; C = 1,14

Kde ξ_6 Součinitel tření na vtoku [-]

n_{k90} Počet kolen s ostrým ohybem 90° [-]

b) výpočet místní ztráty v kolenu s ostrým ohybem 90°

$$\Delta p_{Zn90} = \xi_6 * \frac{v_v^2 * \rho}{2} * n_{K90} \quad [\text{Pa}] \quad (6.22)$$

$$\Delta p_{Zn90} = 1,71 * \frac{5^2 * 998}{2} * 20 = \underline{\underline{426645 \text{ Pa}}}$$

6.5. Celková tlaková ztráta

- Protože se výměník skládá z několika pater kanálu, je nutné vynásobit tlakovou ztrátu třením počtem těchto pater. V tomto případě se výměník skládá z 14 pater.

$$\begin{aligned}\Delta p_Z &= \Delta p_{Ztř} + \Delta p_{Zn90} + \Delta p_{Zmst} \\ \Delta p_Z &= 14 * (90960,84 + 426645) + 396,8 \quad [6] \quad [Pa] \quad (6.23) \\ \Delta p_Z &= \underline{\underline{7246878,56 Pa = 7,25 MPa}}\end{aligned}$$

6.6. Tlakové ztráty vody v potrubí s obdélníkovým uspořádáním válcových ploch

- Pro výpočet tlakové ztráty u tohoto uspořádání válcových ploch použijeme stejné hodnoty hydraulického průměru a součinitele tření viz rovnice (6.14) a (6.15).

6.6.1. Výpočet tlakové ztráty třením

- Celková délka chladicího kanálu v jednom patře chladiče byla odměřena v Autodesk Autocad 2011 na délku $L_k = 983\text{mm}$

$$\Delta p_{Ztř} = \Lambda * \frac{L_v}{D_h} * \frac{v^2 * \rho}{2} \quad [6] \quad [Pa] \quad (6.16)$$

$$\Delta p_{Ztř0,060} = 0,037 * \frac{0,060}{4,363 * 10^{-3}} * \frac{5^2 * 998}{2} * 14 = \underline{\underline{88866,15 Pa}}$$

- Výpočet celkové tlakové ztráty

$$\begin{aligned}\Delta p_{Ztř} &= \Delta p_{Ztř0,060} \\ \Delta p_{Ztř} &= \underline{\underline{88866,15 Pa}} \quad [Pa] \quad (6.3)\end{aligned}$$

6.7. Výpočet tlakových ztrát místními odpory

V tabulkách je uveden druh místního odporu v navrženém kanálu a k němu přiřazená hodnota ztrátového součinitele ξ .

$$\Delta p_{zm} = \xi * \frac{v_v^2 * \rho}{2} \quad [6] \quad [\text{Pa}] \quad (6.24)$$

Pro další výpočty použijí stejné hodnoty, jaké jsou uvedeny v kapitole 6.4.1. Konkrétně se jedná o rovnice (6.19) a (6.20).

6.7.1. Výpočet ztráty v kolenu s ostrým ohybem 90°

a) součinitel místní ztráty v ohybu 90°

$$\xi_6 = A * B * C \quad [-] \quad (6.25)$$

$$\xi_6 = 1,2 * 1,25 * 0,9 = \underline{\underline{1,35}}$$

- Dle [3] jsem použil hodnoty A = 1,2; B = 1,25; C = 0,9

Kde ξ_6 Součinitel tření na vtoku [-]

n_{k90} Počet kolen s ostrým ohybem 90° [-]

b) výpočet místní ztráty v kolenu s ostrým ohybem 90°

$$\Delta p_{zn90} = \xi_6 * \frac{v_v^2 * \rho}{2} * n_{k90} \quad [\text{Pa}] \quad (6.26)$$

$$\Delta p_{zn90} = 1,35 * \frac{5^2 * 998}{2} * 26 = \underline{\underline{437872,5 \text{ Pa}}}$$

6.8. Celková tlaková ztráta

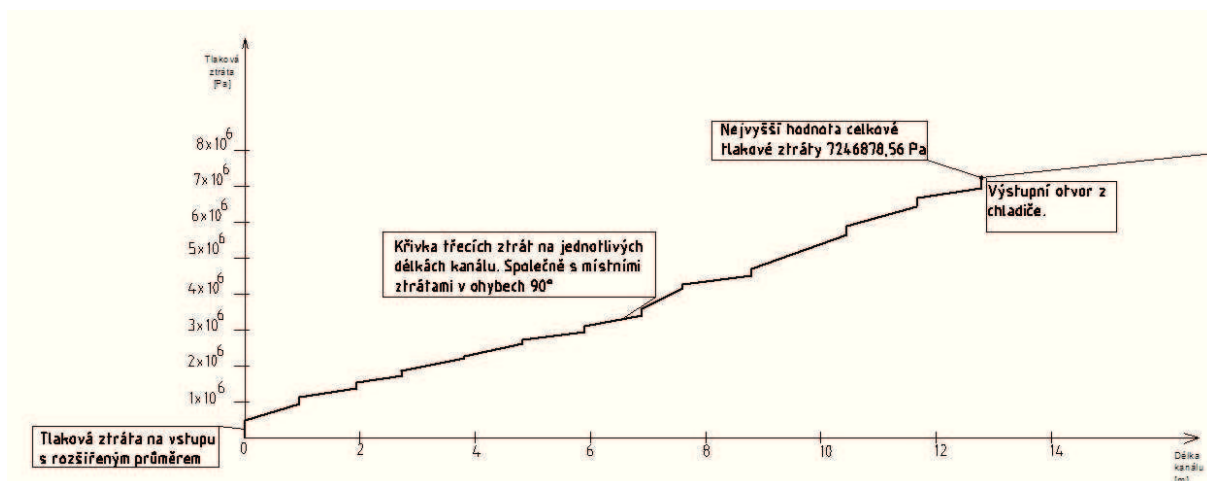
- Protože se výměník skládá z několika pater kanálů, je nutné vynásobit tlakovou ztrátu třením počtem těchto pater. V tomto případě se výměník skládá z 14 pater.

$$\Delta p_Z = \Delta p_{Ztr} + \Delta p_{Zn90} + \Delta p_{Zmst}$$

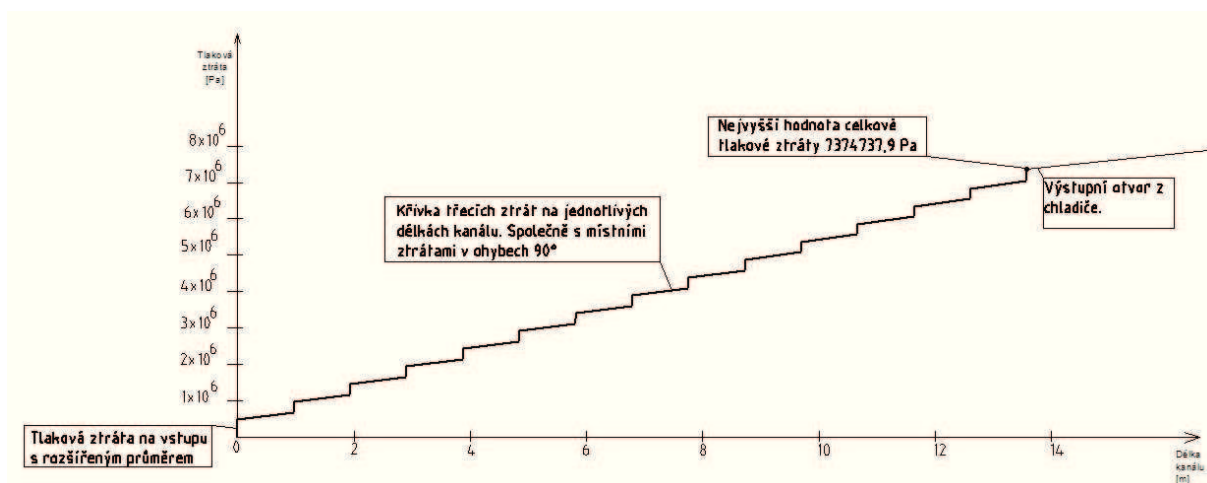
$$\Delta p_Z = 14 * (88866,15 + 437872,5) + 396,8 \quad [6] \quad [Pa] \quad [5]$$

$$\Delta p_Z = \underline{\underline{7374737,9 Pa = 7,37 MPa}}$$

Graf tlakových ztrát víceúčelového výměníku

Graf tlakových ztrát jednoúčelového výměníku

7. Technický popis zařízení

Výměník argonu se skládá z několika jednotlivých částí, a je konstruován ve dvou variantách. Pro výrobu obou těchto varianty jsou použity shodné materiály, přičemž plášť výměníku je chrom-martenzitická nerezová ocel a vnitřní trubkovnice je z mědi.

V případě víceúčelového výměníku je plášť složený ze dvou půlek ohýbaného plechu tloušťky 5mm a následně svařen a opracován viz obr. č. 18. pozice 1. Přívod chladicí vody je proveden za pomoci trubky, na jejímž konci je závit, na který se našroubuje bezúkapová spojka, viz obr. č. 18. pozice 11. Uvnitř pláště jsou přivařeny packy na, které se následně umístí trubkovnice.

Na spodní části výměníku je přivařena příruba, která slouží pro připojení výměníku k peci, viz obr. č. 18. pozice 8. V případě rozebíratelného uspořádání je na vrchní části umístěná rovněž příruba, ke které se následně připojí víko, viz obr. č. 18. pozice 3. Středem výměníku prochází šestihranná tyč, která slouží, jako nahlížecký otvor pro možnost sledování tavby, viz obr. č. 18. pozice 5. Uchycení výměníku k peci je realizováno pomocí šroubového spojení a musí být zatěsněno těsněním, které se vloží mezi příruby.

Uvnitř výměníku se nachází vodou chlazená trubkovnice, která se skládá z dvou plechů tloušťky 3mm ve kterých jsou vyvrtány díry velikosti 6mm a následně zahloubeny viz obr. č. 18. pozice 12. Mezi tyto plechy jsou zavařeny měděné trubky, přes které proudí plyn, viz obr. č. 18. pozice 9. Pro správnou funkci chlazení jsou mezi trubky vloženy příčky, na kterých je vytvořen kanál tak aby voda protékala rovnoměrně kolem každé trubky viz obr. č. 18. pozice 10. Po vložení do pláště je potom celá trubkovnice zajištěná proti pohybu a dobře utěsněna, aby nedocházelo k úniku plynu mimo výměník.

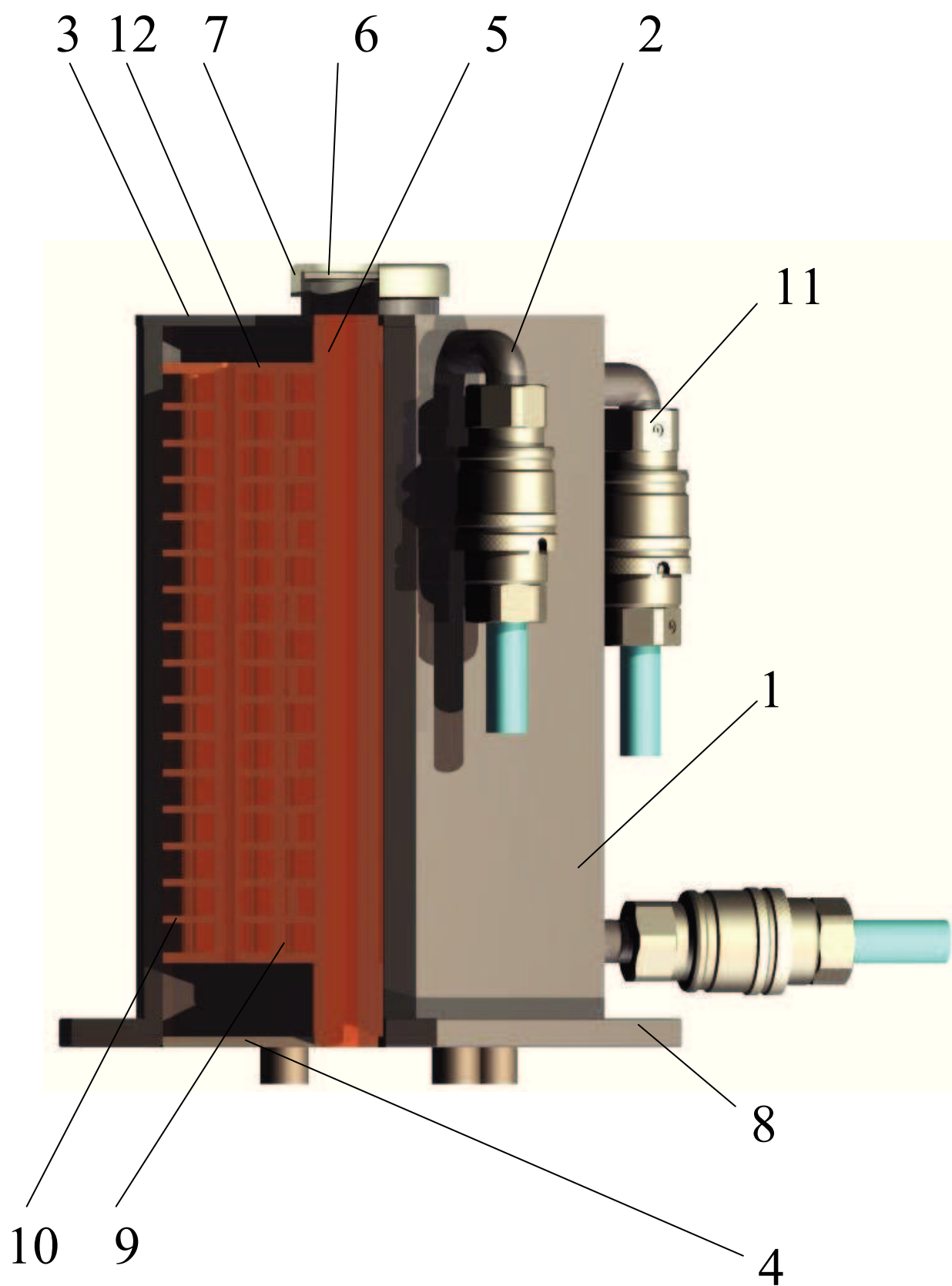
Celý výměník je potom uzavřen vrchním víkem a to buď tak, že v případě rozebíratelného uspořádání je spojen šroubovým spojením k vrchní přírubě anebo na pevně přivařen k plášti viz obr. č. 18. pozice 3 a 4. Na víku je přivařena trubka se závitem, která slouží k našroubování víčka se skličkem, přes které je možné sledovat tavbu, toto víčko pak musí být taktéž hermeticky utěsněno, viz obr. č. 18. pozice 6 a 7.

V další variantě, která je na obr. č. 19., je rovněž výměník, ale je jednoúčelový. Jeho plášť je opět svařenec, který je složen ze dvou plechů ohnutých do tvaru „L“ viz obr. č.

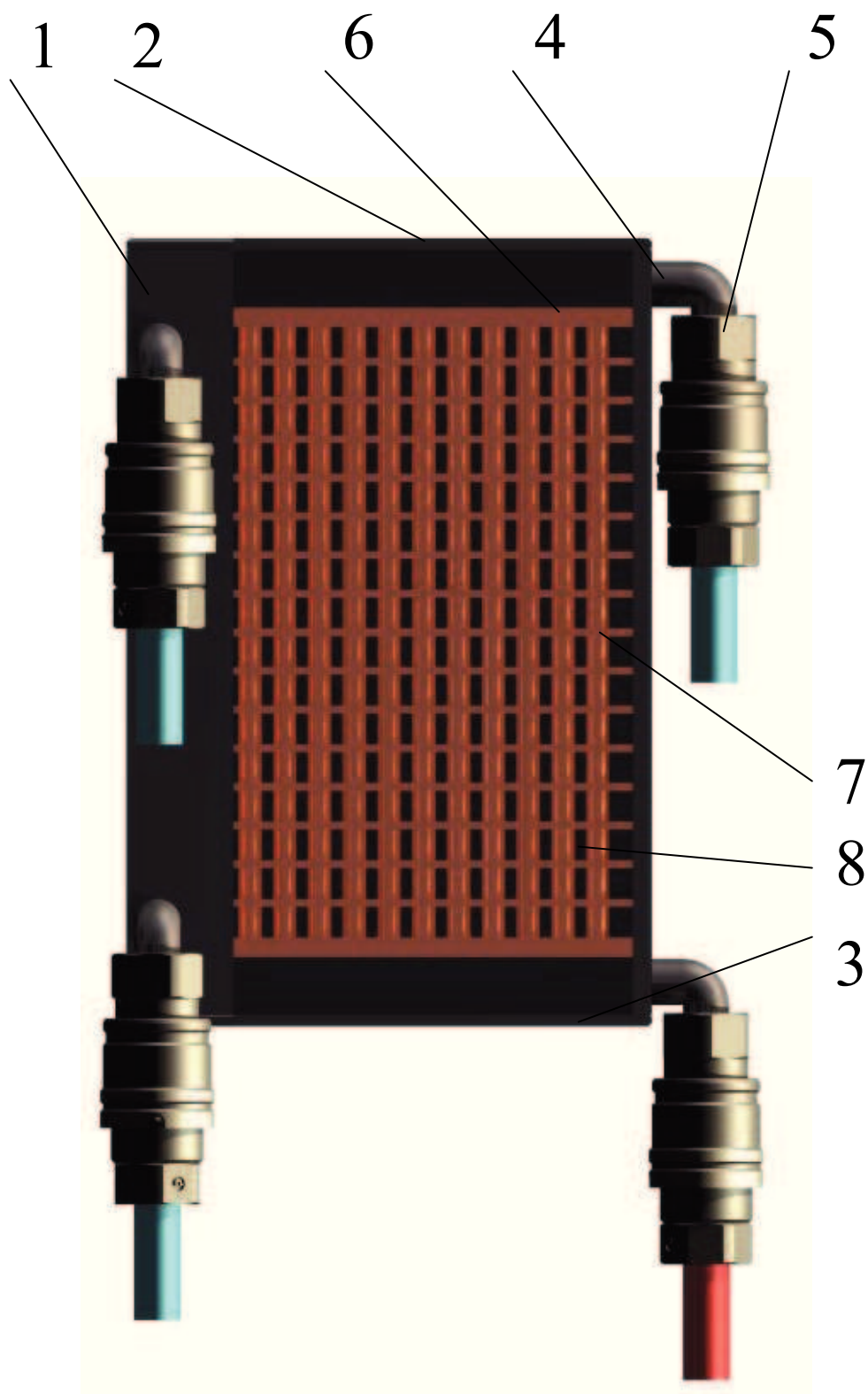
19. pozice 1. Na jedné straně jsou přivařeny packy s dírami $\phi 13$, pomocí kterých se potom připevní výměník k peci. Přívod a odvod chladicí vody a plynu je proveden za pomoci trubky, na jejímž konci je závit M12, na který se našroubuje bezúkapová spojka, viz obr. č. 19. pozice 4 a 5.

Do výměníku se opět vloží trubkovnice, která se umístí na vnitřní úchyty a následně zajistí proti posunutí. Trubkovnice se skládá z dvou plechu tloušťky 3mm, ve kterých jsou vyvrtány díry a následně zahloubeny viz obr. č. 19. pozice 6. Trubkovnice je dále složená jako v minule variantě viz obr. č. 19. pozice 7. a 8., jen s tím rozdílem že zde neprochází žádný nahlížecí otvor a trubky jsou jinak uspořádány.

Celý výměník je potom ze spodu i z vrchu uzavřen víkem, které je hermeticky uzavřeno, aby nedocházelo k úniku plynu, viz obr. č. 19. pozice 2 a 3.

Obr. č. 18. Schéma víceúčelového výměníku s popisem

Obr. č. 19. Schéma jednoúčelového výměníku s popisem

8. Závěr

Tato práce se zabývala návrhem chladiče argonu a jeho konstrukčních variant tak, aby bylo možné zchladit horkou ochrannou atmosféru, která se nachází v peci. Při výpočtech bylo vycházeno z rovnice tepelné bilance, která byla upravena tak aby bylo možné zjistit kolik vody je nutné k uchlazení horkého plynu. Další důležitou součástí výpočtu je zjištění součinitele prostupu tepla, pomocí kterého byla zjištěna potřebná velikost teplosměné plochy. Správnost proudění a tlakových ztrát byly ověřeny ve výpočetním programu Ansys CFX, kde byly použity hodnoty z návrhového výpočtu.

K vypracování práce byl použit textový editor Microsoft Word, dalšími softwary, které byly použity k nákresům a nezbytným výpočtům, jsou Autodesk AutoCad 2011 a Microsoft Excel.

Při samotném návrhu chladiče bylo vycházeno z požadavků na zařízení, které byly formulovány v požadavkovém listě. Hlavním kritériem byla co nejmenší velikost chladiče z důvodu možného připojení chladiče k nahlížecímu otvoru pece. Proto bylo nutné uspořádat vnitřní plochy chladiče tak, aby bylo docíleno minimalizace pracovního prostoru. V případě že by nebylo možné tento víceúčelový chladič využít, byla navrhována varianta bez nahlížecího otvoru s možností připojení na stávající nahlížecí otvor pomocí závitů M12.

Celkový model sestavy chladiče argonu byl zpracován v programu Autodesk Inventor 2011. Výkresová dokumentace byla vytvořena převedením 3D modelu do 2D podoby a následným zpracováním v programu Autodesk AutoCad 2011.

9. Seznam použité literatury

Knihy a časopisy

- [1] HUBKA, V. *Konstrukční nauka: Obecný model postupu při konstruování*. Zürich: Heurista, 1995. 118 s. ISBN 80-90 1135-0-8.
- [2] KADLEC, Z. *Termomechanika: Návod do cvičení*. Vydání druhé. Ostrava: Editační středisko VŠB-TU. 2008. 100 s. ISBN 978-80-248-1736-1
- [3] VOMOČIL, Z., HAJKR Z., JUREČKA P. *Cvičení do sdílení tepla a proudění*. Vydání první. Ostrava: Editační středisko VŠB-TUO. 2000. 100 s. ISBN 80-7078-793-7.
- [4] LEINVEBER, J., VÁVRA, P. *Strojnické tabulky*. Vydání první. Albra 2003. 868 s. ISBN 80-86490-74-2
- [5] Podklady poskytnuté vedoucím Diplomové práce.
- [6] PŘÍHODA, M., RÉDL, M. *Sdílení tepla a proudění*. Vydání první. Ostrava: Editační středisko VŠB-TUO. 1998. 180 s. ISBN 80-7078-549-7.
- [7] BUDAJ, F., *Parní kotle podklady pro tepelný výpočet*. Vydání druhé. Praha: SNTL, 1976. 288 s.
- [8] SAZIMA, M., *Tabulky sdílení tepla*. Vydání první. Praha: Editační středisko ČVUT. 1982. 114 s.
- [9] RAŽNJEVIĆ. K., *Termodynamické tabulky*. Vydání první. Bratislava: Alfa, 1984. 336 s.
- [10] DVOŘÁK. Z., *Výměníky tepla (pro hydraulické a pneumatické stroje)*. Vydání třetí. Praha: Editační středisko ČVUT. 1992. 121 s.
- [11] DLOUHÝ. T., *Výpočty kotlů a spalínových výměníků*. Vydání třetí. Praha: Editační středisko ČVUT. 2007. 212 s. ISBN 978-80-01-03757-7

- [12] BÁLEK. S., *Tepelně technické tabulky a diagramy*. Vydání druhé. Ostrava: Editační středisko VŠB – TUO. 2005. 137 s.
- [13] STEHLÍK. P., KOHOUTEK J., NĚMČANSKÝ J., *Tepelné pochody: výpočet výměníku tepla*. 1. Vydání první. Brno: VUT Brno. 1991. 129 s.
- [14] КЫТАТЕЛИАЛДЗЕ. С.С., *Теплопередачи и гидродинамическое сопротивление*. 1990. 365 s. ISBN 5-283-00061-3

Internetové zdroje

- [15] WIKIPEDIE – *Výměníky tepla* [online]. [cit. 2012-06-13]. Dostupný z WWW: http://translate.google.cz/translate?hl=cs&langpair=en%7Ccs&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Heat_exchanger
- [16] ZVUENGINEERING – *Tepelné výměníky* [online]. [cit. 2013-02-20]. Dostupný z WWW: http://www.zvuengineering.cz/files/cz/brozury/Tepelne_vymeniky_brozura_revize_0.pdf
- [17] ČVUT – *Tepelné procesy ústav procesní a zpracovatelské techniky* [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupný z WWW: http://www1.fs.cvut.cz/cz/U218/pedagog/predmety/4rocnik/tpo/i_tpo.htm
- [18] PHILONNET - *Modelace tepelného zatížení výměníku tepla* [online]. [cit. 2012-12-16]. Dostupné z WWW: http://www.philonnet.gr/img/consulting/heat_exchanger_large.jpg
- [19] PARKER – *Měřicí a regulační technika* [online]. [cit. 2013-04-02]. Dostupný z WWW: <http://www.parker.com/portal/site/PARKER/menuitem.005db0d83405a82228323e10237ad1ca/?vgnextoid=991880961f66e010VgnVCM1000000308a8c0RCRD&vgnnextfm=t=CS>
- [20] TECHSEAL – *Bezazbestová těsnění* [online]. [cit. 2012-12-15]. Dostupný z WWW: http://techseal.cz/?lang=cz&cont=sortiment_bezazbestova

- [21] METRA ŠUMPERK – Teploměry a manometry [online]. [cit. 2012-12-15]. Dostupný z WWW: <http://www.metra-su.cz/index.php?a=cat.17>
- [22] E-ČERPADLA - Indukční průtokoměry COMAC CAL [online]. [cit. 2013-04-15]. Dostupný z WWW: <http://www.e-cerpadla.cz/indukcni-prutokomery-comac-cal-c-154.html>
- [23] ČVUT – Schéma spirálového výměníku [online]. [cit. 2013-03-15]. Dostupný z WWW: <http://fsinet.fsid.cvut.cz/cz/U218/peoples/hoffman/PREDMETY/ZSVZ/Fotografie.htm>

10. Seznam obrázků

Obr. č. 1. Výměník tepla s pevnými trubkovnicemi

Obr. č. 2. Schéma výměníku s plovoucí hlavou

Obr. č. 3. Trubkové výměníky s U-trubkami

Obr. č. 4. Trubkový výměník nerozebíratelné provedení

Obr. č. 5. Trubkový výměník rozebíratelné provedení

Obr. č. 6. Konceptuální diagram desky a rámu výměníku tepla

Obr. č. 7. Schematický nákres na výměníku tepla spirály

Obr. č. 8. Průběh teplot v souprůdném a v protiprůdném výměníku tepla

Obr. č. 9. Model transformačního procesu

Obr. č. 10. Funkční struktura – blokové schéma

Obr. č. 11. Funkční struktura – hierarchický funkční strom

Obr. č. 12. Hrubá stavební struktura výměníku s nahlížecím otvorem

Obr. č. 13. Hrubá stavební struktura výměníku bez nahlížecího otvoru

Obr. č. 14. Čistá stavební struktura výměníku s nahlížecím otvorem

Obr. č. 15. Čistá stavební struktura výměníku bez nahlížecího otvoru

Obr. č. 16. Schéma rozložení rychlosti a vstupu a výstupu plynu a vody ve výměníku

Obr. č. 17. Schéma průběhu teplot u protiproudu

Obr. č. 18. Schéma víceúčelového výměníku s popisem

Obr. č. 19. Schéma jednoúčelového výměníku s popisem

11. Seznam příloh

Příloha 1 – Tab. č. 7. Hodnoty součinitele místních ztrát ξ

Příloha 2 – Obr. č. 20. Průběh proudění vody u víceúčelového výměníku bez kanálu.

Příloha 3 – Obr. č. 21. Průběh proudění vody u víceúčelového výměníku s kanálem.

Příloha 4 – Obr. č. 22. Průběh proudění vody u jednoúčelového výměníku bez kanálu.

Příloha 5 – Obr. č. 23. Průběh proudění vody u jednoúčelového výměníku s kanálem.

Příloha 6 – Obr. č. 24. Rozložení teplotního pole na víčku jednoúčelového výměníku

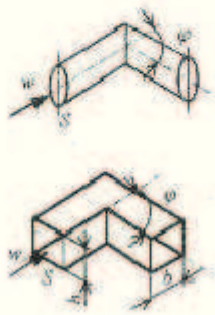
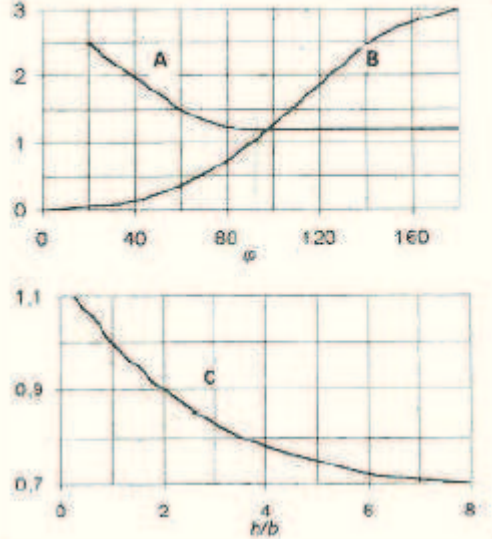
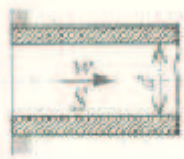

Příloha 7 – Obr. č. 25. Rozložení teplotního pole na víčku víceúčelového výměníku

Příloha 8 – Výkres SN1 – VYM – 01

Příloha 9 – Výkres SN1 – VYM - 02

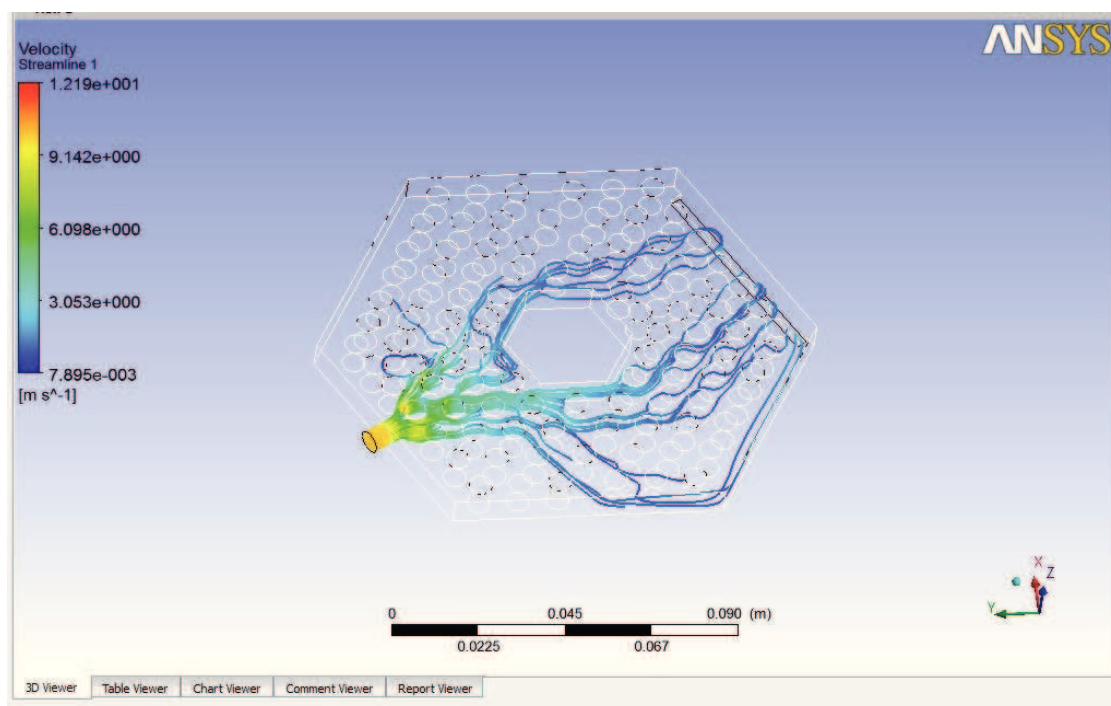
Přílohy

Příloha 1

Druh místního odporu, schéma	Hodnota ztrátového součinitele
<p>Koleno s ostrým zaoblením</p> 	
<p>Vtok do trubky s ostrou hranou</p> 	$\zeta = 0,5$
<p>Vtok s náhlým rozšířením průřezu</p> 	$\zeta = 1 - \left(\frac{S}{S_1} \right)^2$

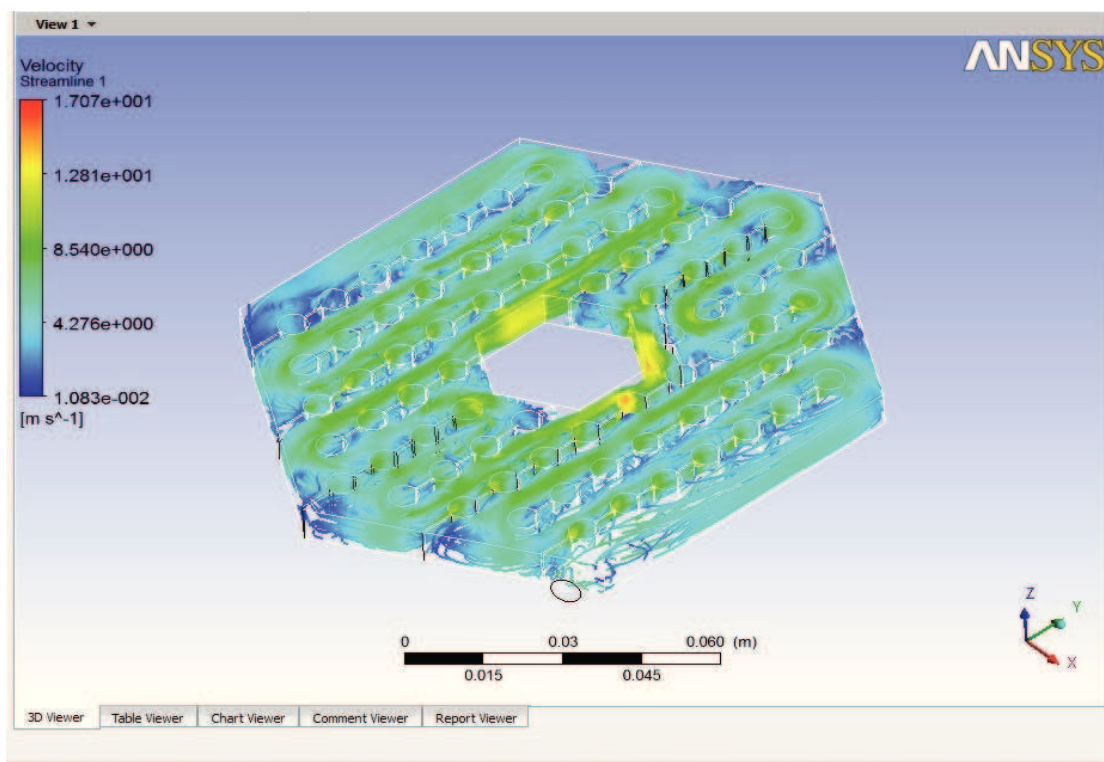
<p>Vtok s náhlým zúžením průřezu</p> 	$\zeta = 0,5 \cdot \left(1 - \frac{S}{S_1} \right)$
--	--

Příloha 2

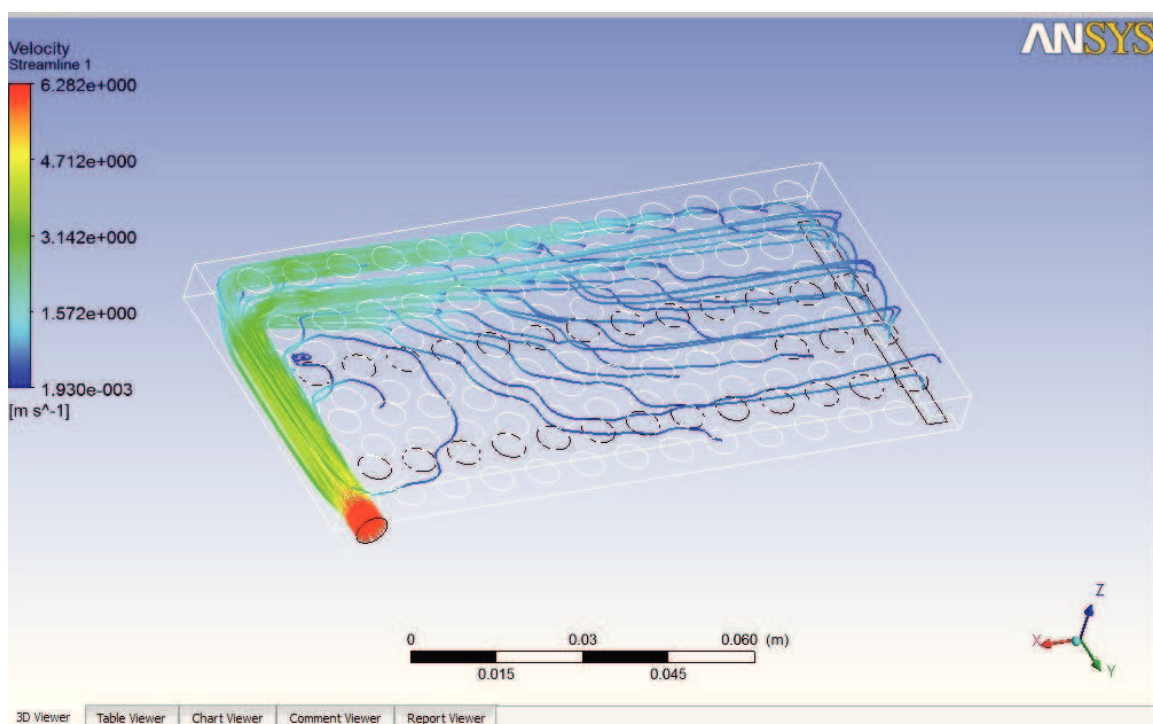
Obr. č. 20. Průběh proudění vody u víceúčelového výměníku bez kanálu.

Příloha 3

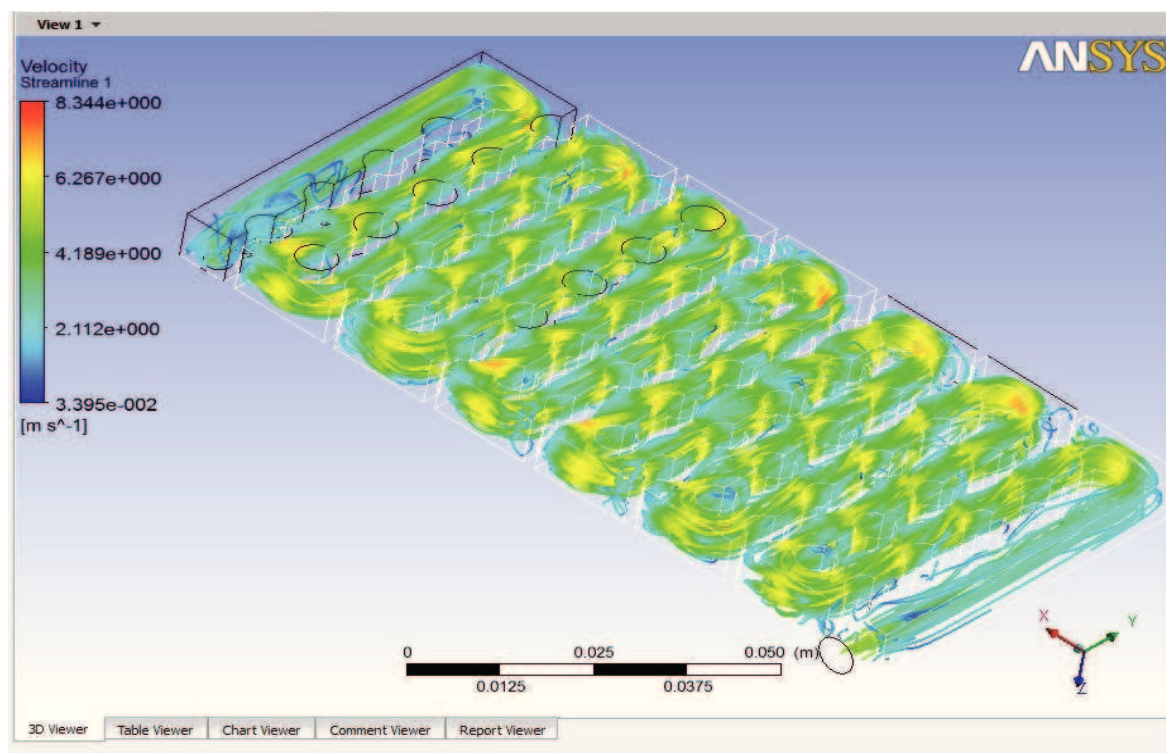
Obr. č. 21. Průběh proudění vody u víceúčelového výměníku s kanálem.

Příloha 4

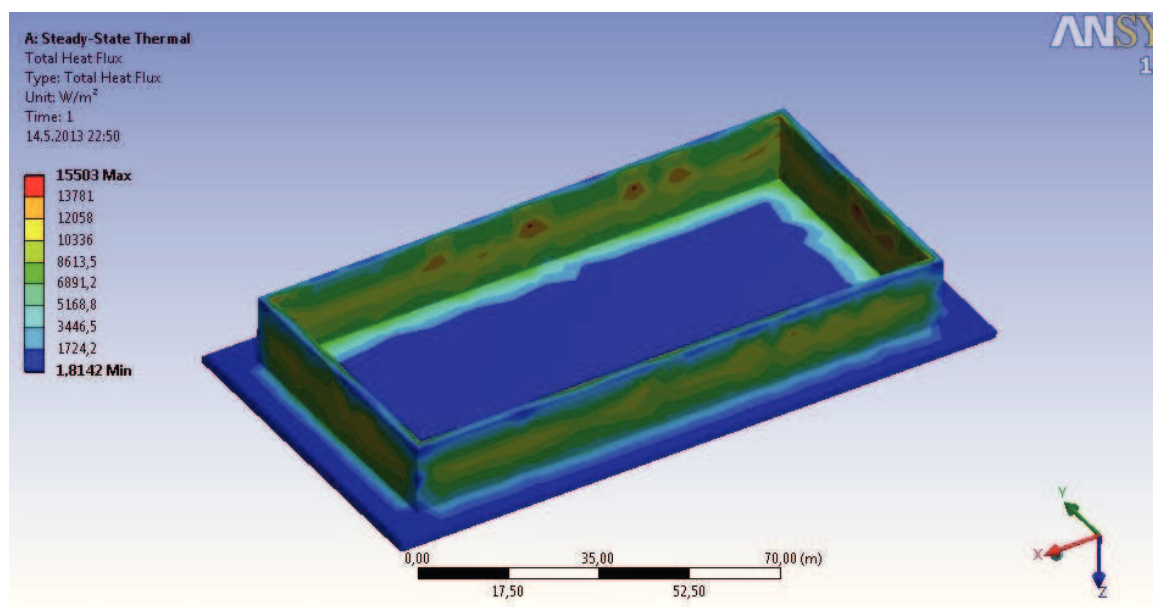
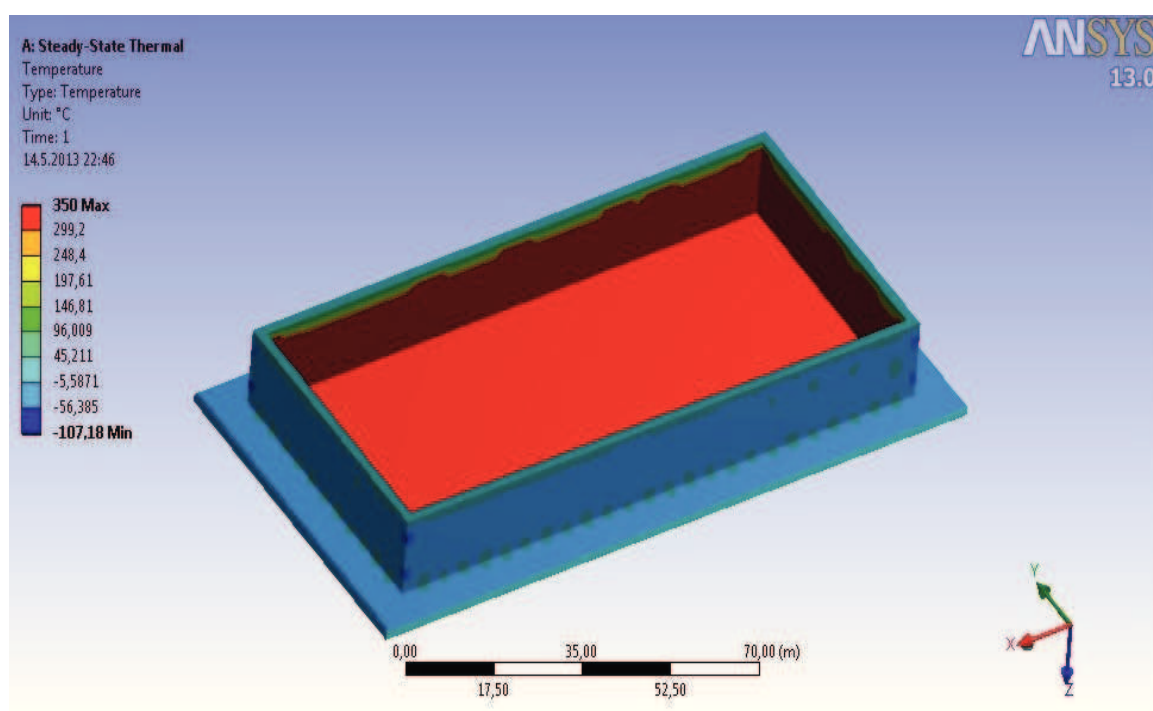
Obr. č. 22. Průběh proudění vody u jednoúčelového výměníku bez kanálu.

Příloha 5

Obr. č. 23. Průběh proudění vody u jednoúčelového výměníku s kanálem

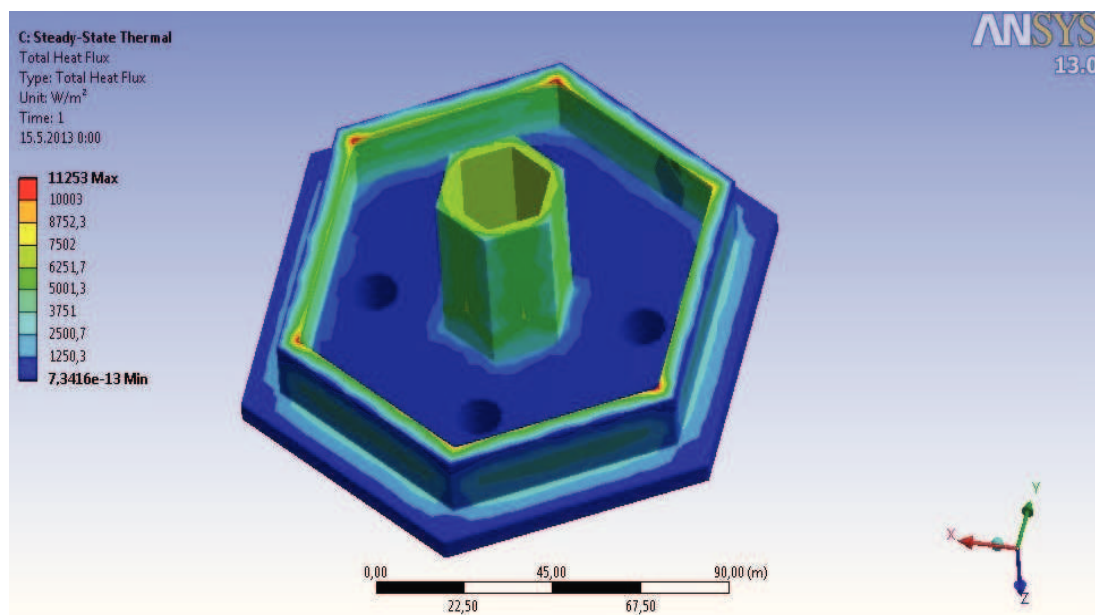
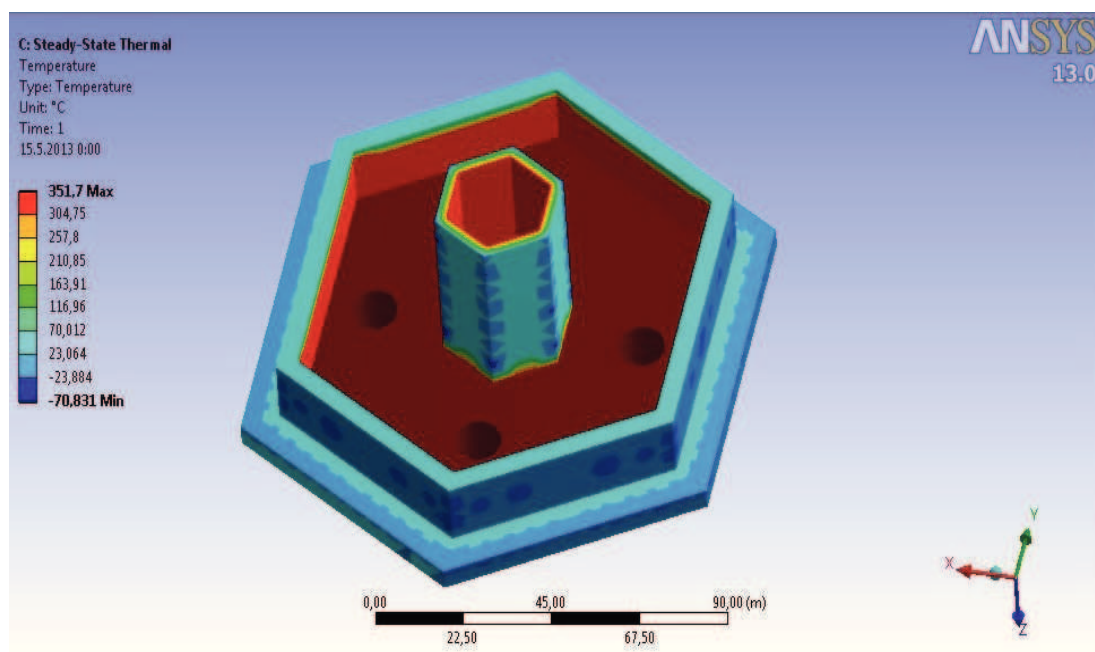
Příloha 6

Obr. č. 24. Rozložení teplotního pole na víčku jednoúčelového výměníku

Příloha 7

Obr. č. 25. Rozložení teplotního pole na víčku víceúčelového výměníku